

BIBLIOTEKSCENTRALEN

PERSPEKTIVER 1987 - 1991

BIBLIOTEKSCENTRALEN 1987

INDHOLDSFORTEGNELSE

	<u>SIDE</u>
Forord	
Resumé og langtidsbudget	I-XVIII
Bibliotekscentralens faglige udvalg	XIX-XX
Bibliotekscentralens idégrundlag	1
Bibliotekscentralens målsætning	2
 <u>Handlingsplaner</u>	
Administration/Regnskabsafdeling	3
Information	4
Direktionssekretær	7
Udviklingsafdelingen	9
Børnebiblioteksområdet	16
Skolebiblioteksområdet	19
Bibliografisk Afdeling	22
Grundkatalogisering	27
Bibliotekskatalogisering	29
AV-katalogisering	35
Indeksredaktionen	38
Musikkatalogisering	44
Udenlandsk Bogvalgsvejledning	46
Forlagsredaktion	47
Grafisk Sektion	53
Biblioteksservice	54
Produktudvikling/Konsulentttjeneste	59

FORORD

Bibliotekscentralen. Perspektiver 1987-1991 er en bearbejdet udgave af Bibliotekscentralens langtidsplan 1987-1991.

Bibliotekscentralen har siden 1983 årligt udarbejdet en langtidsplan, hvori virksomhedens perspektiver for de kommende 5 år er beskrevet.

Formålet med langtidsplanen har først og fremmest været at give Bibliotekscentralens bestyrelse og medarbejdere et overblik over problemstillinger, økonomi og planer i virksomheden. Men bibliotekernes interesse for langtidsplanen har været så stor, at Bibliotekscentralen har besluttet at udsende en bearbejdet udgave af den til alle heltidsbiblioteker og til ledende skolebibliotekarer.

Bearbejdningen består i en vis opstramning og redigering af Bibliotekscentralens langtidsplan 1987-1991, således at **Bibliotekscentralen. Perspektiver 1987-1991** forhåbentlig fremstår mere overskuelig og læsbar og med hovedvægten lagt mere på fremadrettede initiativer end tilstandsbeskrivelserne.

Endvidere er tilføjet et afsnit om Bibliotekscentralens nye, faglige udvalgsstruktur, som er trådt i kraft efter udgivelsen af Bibliotekscentralens langtidsplan 1987-1991.

Det er Bibliotekscentralens håb, at udgivelsen og udsendelsen af **Bibliotekscentralen. Perspektiver 1987-1991** vil være med til styrke dialogen mellem bibliotekerne og Bibliotekscentralen.

LANGTIDSPLAN 1987-1991**RESUMÉ**

- Formål**
- Formålet med langtidsplanen er at give både Bibliotekscentralens repræsentantskab og bestyrelse og dens medarbejdere et overblik over virksomhedens problemstillinger og økonomi samt de lagte planer. Planen har endvidere til formål at sikre en løbende dialog mellem brugerne og Bibliotekscentralen, idet vi ved offentliggørelse af langtidsplanen giver brugerne mulighed for at kommentere både helheden og de enkelte delplaner. Planen giver endvidere Bibliotekscentralens ledelse mulighed for på kort og langt sigt at koordinere og prioritere de enkelte fagområders visioner og planer.
- Mål**
- Bibliotekscentralens idégrundlag er i planlægningsperioden uændret.
- Budgetter og projekter**
- Bibliotekscentralen betragter ikke langtidsplanens fremlæggelse og diskussion som en godkendelse af de enkelte aktiviteter eller planer som helhed. Bibliotekscentralen vil fortsat arbejde efter budgetter eller enkeltprojekter, der som hidtil vil blive fremlagt i samarbejdsudvalg, repræsentantskab og bestyrelse til kommentarer og godkendelse.
- Supplement til budgettet**
- Langtidsplanen erstatter således ikke budgettet, men supplerer bestyrelsens viden i forbindelse med godkendelse af det kommende års budget og en eventuel langtidsvirkning af de i budgettet stillede forslag.

**Justering af
langtidsplanen**

Langtidsplanen bliver justeret een gang om året i forbindelse med budgetterne og baseres på forventningerne til de kommende 5 år.

**Organisationen i
forbindelse med
planlægnings-
arbejdet**

Ved udarbejdelsen af langtidsplanen har alle organisationens led været inddraget; det er de enkelte sektioner, der i samarbejde med ledelsen har lagt hovedlinjerne for planen.

Bibliotekscentralen vil som tidligere drøfte denne plans indhold med henholdsvis folkebibliotekerne, forskningsbibliotekerne, organisationerne og Danmarks Biblioteksskole.

**Beregnings-
grundlag**

I planen er alle økonomiske beregninger og konsekvenser baseret på 1987 kroner.

Bibliotekscentralens eksterne og interne organisation**Vedtægts-
ændringer**

Som følge af ændringerne i fonds- og skattelovgivningen besluttede Bibliotekscentralens forretningsudvalg og bestyrelse i foråret 1986 at stifte Bibliotekscentralen A/S. Dette selskab vil fuldt ud være ejet af Den selvejende Institution Bibliotekscentralen.

Den selvejende Institution Bibliotekscentralen vil fremover varetage registrering m.v. af nationalbibliografiske data, mens alle øvrige aktiviteter pr. 1. januar 1987 overtages af Bibliotekscentralen A/S. Samtlige medarbejdere vil være ansat i Bibliotekscentralen A/S.

Den overordnede ledelse varetages i Den selvejende Institution Bibliotekscentralen af et politisk valgt repræsentantskab på 19 personer og en ligeledes politisk valgt bestyrelse på 8 personer. Bestyrelsen er endvidere bestyrelse for Bibliotekscentralen A/S.

De faglige udvalg nedsættes primo 1987.

Den interne organisation

Pr. 1. januar 1987 udskilles administrationsområdet som særskilt afdeling fra økonomi- og finansområdet.

Bibliotekscentralens ledelse har i det forløbne år fortsat arbejdet på at forbedre det tværgående samarbejde mellem sektionerne. Med henblik på en yderligere koordinering heraf er pr. 1. oktober 1986 ansat en forlagschef.

Informationsområdet har i det forløbne år fungeret efter hensigten. Der har været stor extern aktivitet, der efter vor opfattelse har virket tilfredsstillende.

Konsulenttjenesten har haft god respons fra markedet og de forløbne 2 års markedsføring synes nu at give resultater.

Retroprojektet har i den forløbne periode fungeret meget tilfredsstillende i godt samarbejde med de 3 centralbiblioteker Herning, Esbjerg og Ålborg. Projektgruppens mål forventes at blive nået i løbet af 1987.

Emneindekseringsgruppen er i 1986 blevet en fast del af Bibliografisk afdeling efter at have haft projektstatus.

Endelig er AV-katalogisering blevet en selvstændig sektion efter at have været en del af Biblioteks-katalogiseringen.

Bibliotekscentralens økonomi

Markedet Bibliotekernes købekraft

Selv om det som følge af de ændrede budgetteringsregler for kommunerne har været vanskeligt at analysere bibliotekernes budgetter for 1987, ser det dog ud til, at folkebibliotekernes købekraft er stabiliseret i forhold til Bibliotekscentralens prisstigninger.

Nationalbibliografiens statsfinansiering har haft den forventede positive effekt på Bibliotekscentralens priser på nationalbibliografiske produkter.

Som længe ønsket forventes det, at Dansk artikelindeks bliver online tilgængelig i 1987.

Selvfinansierings- grad

I planlægningsperioden vil der igen som tidligere blive fastlagt det mål, at vor selvfinansieringsgrad skal opretholdes på nuværende niveau. Dette er realistisk og vore investeringsplaner betragtet over hele planlægningsperioden og med de opstillede forventninger om overskud anses at være i overensstemmelse med dette mål.

Den ny koncernstruktur bevirker formentlig, at vi i de kommende par år ikke vil komme til at betale væsentlige beløb i skat. Som følge af den nye lovgivning om fondsbeskatning må det dog påregnes, at fremtidige skatter vil blive kompenseret ved prisstigninger.

**Indbyggerbestemt
katalogiserings-
bidrag**

Antallet af kommuner, der har tilsluttet sig katalogiseringsbidragsmodellen er vokset stille og roligt i løbet af 1986. Primo 1986 var 70 kommuner med ca. 37% af landets indbyggere omfattet af denne ordning, som i løbet af året er vokset til 99 kommuner eller ca. 42% af landets indbyggere. Herudover er antallet af kommuner med opstillede søgeterminaler vokset fra 50 primo 1986 til i alt 58 kommuner, opgjort pr. 1. december 1986. Statsfinansieringen af nationalbibliografien har fået den forventede positive effekt.

Vi regner med over planlægningsperioden, at tilslutningen til den indbyggerbestemte katalogiseringsbidragsmodel fortsat vil vokse til en dækning af 80% af samtlige indbyggere.

**Folke- og
skolebibliotekernes
rådighedssum**

Bibliotekscentralen vil i forbindelse med forsøg og udviklingsprojekter også fremover søge tilskud i skolebibliotekernes- og folkebibliotekernes rådighedssum.

**National-
bibliografiens
finansiering**

Den fulde statsfinansiering har givet en merfinansiering på 4,5% i forhold til 1986, hvilket er mindre end den almindelige prisstigning. Vi har gennem de seneste 5 år konstateret en gennemsnitlig årlig vækst på ca. 500 modtagne bind til registrering. I forbindelse med de fremtidige forhandlinger om finansieringen vil dette aspekt blive inddraget.

Bibliotekscentralens faglige udvikling

Hovedtendenser

Bibliotekernes overgang til søgning online i den bibliografiske database BASIS fortsætter støt og roligt, primært i folkebibliotekerne, mens tilslutning fra skolebiblioteksside har været svagere end ventet. Der overvejes derfor andre løsninger på dette område, samtidig med at udbredelsen af søgemodulet, så det også bliver tilgængelig for publikum, fortsætter.

I løbet af planperioden forventes efterspørgslen efter traditionelt producerede fastformskataloger at falde som følge af den direkte søgeadgang. Også andre produkter som trykte kort, seddelfortegnelser og andre blanketprodukter må forventes gradvist at miste deres betydning som fastformskataloger. Bibliotekscentralen vil i planperioden intensivere arbejdet med at producere disse eller lignende produkter på anden vis, eventuelt som data på disketter eller compactdiscs. Det gælder også katalogprodukter, som ikke er tilgængelige i BASIS - f.eks. "Hobbyindeks", "Digtkatalog" o.l. De teknologiske muligheder herfor vil blive åbnet med udvikling og ibrugtagning af den såkaldte katalogmaskine i begyndelsen af planperioden. Også arbejdet med at fremstille individuelt tilpassede kataloger til biblioteker og andre kundegrupper vil blive intensiveret.

Den centrale registrering af materiale til BASIS ventes udvidet i planperioden. Ældre dansk litteratur vil med udgangen af 1987 være inddateret i et omfang, som betyder, at bestanden i små og mellemstore folkebiblioteker vil være dækket næsten 100%.

Registreringen af nye medier, såsom mikro-datamat-programmer er igangsat, og mængden af registreret musik- og av-materiale vil øges.

Også Bibliotekscentralens Artikelbase vil med ca. 150.000 indekserede artikler blive online tilgængelig i 1987. Et forsøgsprojekt med adgang til den store amerikanske bibliografiske database OCLC bliver iværksat i 1987 med det formål af undersøge dels OCLC-basens anvendelighed for danske biblioteker med henblik på accessionskatalogisering og retroinddatering, dels hvorvidt danske poster har værdi i USA m.v.

De bibliografiske databaser

Bibliotekscentralen har siden 1976 været eneansvarlig for opbygning og videreudvikling af den bibliografiske database BASIS, med nu over 500.000 titler. Basen beriges nu med katalogiseringer fra enkelte folkebiblioteker. Bibliotekscentralen vil sammen med de katalogiserende biblioteker sørge for konsistens og bibliografisk kvalitet i basen. BASIS er samtidig Bibliotekscentralens produktionsbase, ud fra hvilken der sker udtræk til katalogproduktion. I planperioden vil Bibliotekscentralen tage Biblioteksdatas nye katalogiseringssystem i brug, hvilket giver visse lettelser i den daglige inddatering.

I disse år forøges BASIS med ca. 90.000 ældre danske titler, som indlægges af Bibliotekscentralen. 70.000 titler indlægges gennem det centralt finansierede retroinddateringsprojekt, og resten inddateres fra centralbibliotekerne i Esbjerg, Herning og Ålborg.

Artikelbasen åbnes for online søgning i løbet af 1987. Med ca. 150.000 titler rummer den de sidste 5 års indeksering af artikler fra ca. 600 danske tidsskrifter og 20 aviser. Artikelbasen er en søsterbase til BASIS. Den opbygges som denne med et søgesystem, der er analogt med den.

Biblioteksdata

Bibliotekscentralens hovedansvarsområde inden for Biblioteksdata-aftalerne er BASIS, det biblioteks-faglige ansvar for vedligeholdelse, udvikling og forbedring af den bibliografiske fællesbase samt søgemulighederne til BASIS. Bibliotekscentralen udøver den biblioteks-faglige databaseforvaltning og har ansat databasebestyrer, hvis hovedopgave er at sikre BASIS' ensartethed og anvendelighed samt stå for brugerkontakt og undervisning. Udviklingen af emnesøgningsmulighederne er i gang, og det ventes, at der i løbet af planperioden etableres kontakt til en række biblioteker for at få vurderet og udviklet emnesøgningsarbejdet. Samtidig fortsætter den i 1983 påbegyndte emneordsindeksering til en væsentlig part af den løbende danske accession til BASIS.

Også på undevisningsområdet har Bibliotekscentralen haft en aktiv rolle der i høj grad vil blive øget ved etablering af katalogiseringsmodulet, hvor der venter Bibliotekscentralen en omfattende undervisningsopgave over for de katalogiserende biblioteker.

Biblioteksdatasamarbejdet er under ændring - ikke i sin organisatoriske form, men udviklingen har nødvendiggjort, at de udførende parter - Bibliotekscentralen og Kommunedata - har frihed til at

udvikle og markedsføre egne edb-systemer til brug samt til særlige biblioteksopgaver og indenfor særlige materialekategorier.

Biblioteksdataaftalen er derfor under revision. Der forventes et fortsat samarbejde vedrørende edb-produkter af landsdækkende, generel karakter - p.t. Biblioteksdatamodulerne.

Bibliotekscentralens brugerkontakt på edb-området vil blive varetaget af et fagligt edb-udvalg, som oprettes i 1987 som en følge af Bibliotekscentralens nye vedtægter.

Nationalbibliografien

Fra 1. januar 1986 er finansieringen af nationalbibliografien overgået til staten, således at denne dækker Bibliotekscentralens udgifter til registrering og opbevaring af nationalbibliografiens data, mens Bibliotekcentralen selv forestår og finansierer publicering og distribution. Der indgås en aftale mellem Kulturministeriet og Bibliotekscentralen om den nationalbibliografiske produktion.

Ændringen i finansieringsformen indebærer, at staten - in casu Ministeriet for kulturelle anliggender - har det overordnede ansvar for nationalbibliografiens styring og indhold. Det forventes, at ministeriet vil delegere denne opgave til Bibliotekstilsynet og Rigsbibliotekembedet. Endvidere at der i ministeriets regi nedsættes et Nationalbibliografisk Råd til at påse, at registrering og publicering finder sted efter de aftalte retningslinier. Et stående "redaktionsudvalg" under Det nationalbibliografiske Råd forventes at skulle tage stilling til redaktionelle

principper og bibliografiske regelsæt.

Nye katalogprodukter

På trods af den forventede tilbagegang i brugen af de traditionelt producerede kataloger, fortsætter udviklingen af nye katalogprodukter. I 1986 er den nye nationalbibliografiske udgivelse Dansk billedfortegnelse (videobånd, radio-, TV-programmer, film m.m.) blevet lanceret, og i 1987 følger Danske musikoptagelser (en dansk nationaldiskografi).

Også eksisterende kataloger vil blive udbygget og renoveret. Der er planer om udarbejdelse af en række ændringer til fagbibliografier og bibliotekskataloger, ligesom der er planer om at udgive eksisterende kataloger på nye medier, disketter og compactdiscs.

Disse planer kan gennemføres efter anskaffelsen af et nyt edb-katalogudtrækssystem, kaldet "katalogmaskinen". Samtidig giver den ny teknik mulighed for, at Bibliotekscentralen ved siden af det traditionelle udbud af centralt fremstillede masseprodukter, kan udbyde individuelt tilpassede produkter til enkelte biblioteker eller institutioner ofte i form af mikrodatamatløsninger. Bibliotekscentralen vil også i nogen grad gå ind som konsulent ved decideret programudvikling og projektgennemføring.

Materialevalgs- hjælpemidler

UMATVA-forslagene er under fortsat realisering. I 1986 har man påbegyndt udarbejdelse af deklARATIONER på de faglitterære titler fra seddelfortegnelsen, som ikke får lektøruddtalelser. En egentlig anmeldelsesservice for grammofonplader og bånd er under overvejelse med henblik på

igangsættelse senere i planperioden. Muligheden for at forbedre vejledningsmaterialerne for andet av-materiale er ligeledes på programmet, og Bibliotekscentralen har søgt Folkebibliotekernes Rådighedssum om støtte til et forsøg med anmeldelser/deklarationer med vurdering af folkebiblioteksrelevant av-materialer i AV-fortegnelsen.

Ny informations- teknologi

Grundregistreringen af de nye materialer udbygges i planperioden med bl.a. central registrering af mikrodokumentprogrammer, og registrering af compactdiscs.

I begyndelsen af planperioden vil Bibliotekscentralen overveje de økonomiske og juridiske muligheder for salg af videogrammer til udlån fra bibliotekerne.

Konsulenttjeneste

Bibliotekscentralens viden om registrering, opstilling og tilgængeliggørelse af materialesamlingen bygger på mange års erfaring. Denne viden søges markedsført og solgt på det danske marked over for institutioner og virksomheder, som ønsker biblioteks- eller arkiv-funktioner oprettes eller reorganiseret.

Til markedsføring og salg er fra 1985 oprettet en konsulenttjeneste, som bearbejder både det private marked og det offentlige marked.

Andre aktiviteter

Effektivisering

Projektet "Katalogmaskinen" igangsattes i 1986. Maskinen bruges p.t. til forskellige konverteringsopgaver for en række forlagsprodukter, bl.a. konvertering af seddelfortegnelserne. Maskinen vil i 1987 kunne tages i brug til lagring af større datamængder, der vil kunne redigeres via vore eksisterende Partner-terminaler. Programudviklingen af konverteringen af Artikelbasen afsluttes i 1987, således at fremtidig konvertering foretages på "Katalogmaskinen".

Maskinen vil i øvrigt blive taget i brug trinvis, idet det forventes, at maskinen primo 1988 vil kunne anvendes til alle gængse katalogprodukter.

Flytning

Endnu 1/3 af medarbejderne flyttede i 1986 til Tempovej. Den sidste del af bygningsindretningen vil blive tilendebragt i efteråret 1987.

Langtidsbudget

Langtidsbudgettet skal ikke opfattes som et egentligt budget, men som en talmæssig beskrivelse af de udviklingstendenser, der omtales i langtidsplanen. De økonomiske ressourcer i Bibliotekscentralen sætter grænserne for, hvor mange af udviklingsforslagene, der kan realiseres. Derfor er formålet med langtidsbudgettet også at skabe et så realistisk billede af de økonomiske rammer som muligt.

5-årsbudgettets økonomiske fremskrivninger er foretaget i faste priser med 1986 som basisår.

Tabel 1 **Langtidsbudget 1987-91. Sammendrag** **1.000 kr.**

	1987	1988	1989	1990	1991
Salgsindtægter	70.600	71.800	73.000	74.500	75.500
Statstilskud	14.100	14.800	15.000	15.600	16.000
Diverse tilskud mv.	2.100	500	500	500	500
Driftsindtægter i alt	86.800	87.100	88.500	90.600	92.000
Produktionsomkostninger	29.400	29.700	29.900	29.700	29.500
Dækningsbidrag	57.400	57.400	58.600	60.900	62.500
Kontante kapacitetsomk.	50.500	49.900	50.100	51.400	52.500
Andre indtægter	2.700	2.800	2.800	2.900	2.900
Afskrivninger	3.100	3.600	4.100	4.600	5.100
Finansomkostninger	3.100	2.900	2.700	2.900	2.900
Resultat før skat	3.400	3.800	4.500	4.900	4.900

Tabel 2 **Salgsindtægter 1987-91** **1.000 kr.**

	<u>1987</u>	<u>1988</u>	<u>1989</u>	<u>1990</u>	<u>1991</u>
Baseprodukter	20.500	20.100	19.600	19.200	18.600
Øvrige produkter	44.200	44.700	45.700	47.000	48.300
Katalogiseringsbidrag Informationssøgning Emneindex	5.900	7.000	7.700	8.300	8.600
	<u>70.600</u>	<u>71.800</u>	<u>73.000</u>	<u>74.500</u>	<u>75.500</u>

Tabel 3 **Produktionsafhængige omkostninger 1987-91** **1.000 kr.**

	1987	1988	1989	1990	1991
Materialer egen produktion	4.100	4.100	4.200	4.200	4.300
Fremmed arbejde	5.000	5.100	5.200	5.200	5.300
Databehandling	1.900	1.900	1.600	1.400	1.000
Køb til videresalg	900	900	900	1.000	1.000
Produktionsløn	4.000	4.100	4.200	4.200	4.200
Redaktionsudgifter	700	700	700	700	700
Produktion, publikationer	16.600	16.800	16.800	16.700	16.500
Produktion, lydbøger	2.800	2.900	2.900	2.900	2.900
Køb, kommissioner	500	500	500	500	500
Køb, udenlandske bøger	600	600	600	600	600
Køb, plader og bånd	7.200	7.200	7.300	7.300	7.300
Konsulentttjeneste	300	300	300	300	300
Køb, noder mv.	1.400	1.400	1.500	1.400	1.400
	29.400	29.700	29.900	29.700	29.500

Tabel 4 **Kapacitetssomkostninger 1987-91** **1.000 kr.**

	1987	1988	1989	1990	1991
Bibliografisk Afdeling	21.000	20.000	19.800	20.600	21.300
Forlag	4.000	4.200	4.300	4.400	4.600
Biblioteksudvikling	10.500	10.500	11.000	11.500	11.600
Biblioteksservice	5.000	5.000	5.100	5.100	5.200
Administration/direktion mv.	13.100	13.300	13.000	12.900	12.900
Refusioner	3.200	3.100	3.100	3.100	3.100
	50.400	49.900	50.100	51.400	52.500

Tabel 5 **Investeringsbudget 1987-91** **1.000 kr.**

	<u>1987</u>	<u>1988</u>	<u>1989</u>	<u>1990</u>	<u>1991</u>
Kontormaskiner	300	200	200	200	200
EDB-hardware	1.100	600	600	1.000	1.000
EDB-software	2.800	2.500	2.000	2.000	2.000
Produktionsapparat	400	2.000	1.000	500	500
Inventar	100	100	100	100	100
Diverse	3.000	1.500	0	500	500
Investeringer i alt	7.700	6.900	3.900	4.300	4.300

Bibliotekscentralens faglige udvalg

I januar 1987 trådte Bibliotekscentralens nye, faglige udvalgsstruktur i kraft. Den er et resultat af Bibliotekscentralens nye vedtægter.

Bibliotekscentralen har altid haft tradition for at inddrage brugerne i arbejdet med rådgivning vedrørende produkter og serviceydelser, og brugerindflydelsen har formelt fundet sted gennem en række rådgivende udvalg.

Det er denne brugerindflydelse, der nu bliver styrket og udvidet med etableringen af en række nye, fagligt rådgivende udvalg, samt et biblioteksfagligt koordinationsudvalg.

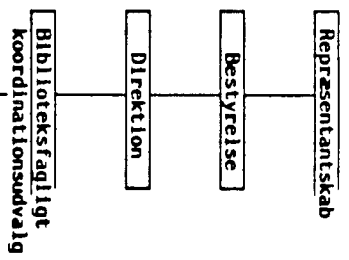
Der er nu 7 fagligt rådgivende udvalg, som dækker alle bibliotekstyper og -områder, og det er tanken, at disse faglige udvalgs kompetance skal styrkes, bl.a. ved at udvalgene kan tillægges økonomiske midler til gennemførelse af f.eks. markedsundersøgelser og behovsanalyser, særlige projekter m.v.

De faglige udvalg har alle en formand, der udpeges af Bibliotekscentralens bestyrelse, og udvalgene sammensættes af repræsentanter fra biblioteksfaglige organisationer, biblioteksforeningerne samt centrale institutioner indenfor biblioteksvæsenet. I alt er der 27 instanser, som udpeger repræsentanter til de 7 faglige udvalg.

Det biblioteksfaglige koordinationsudvalg består af formændene og sekretærerne fra de 7 faglige udvalg. Koordinationsudvalget skal sikre koordineringen og den tværgående kommunikation mellem udvalgene samt kontakten til Bibliotekscentralens bestyrelse.

Både Koordinationsudvalget og de øvrige faglige udvalg vil i høj grad blive politikskabende for Bibliotekscentralens faglige virksomhed, og fra Bibliotekscentralens side vil der blive lagt meget vægt på den faglige koordinering og prioritering, som udvalgene bl.a. skal drøfte og varetage.

En oversigt over den samlede faglige udvalgsstruktur i forhold til Bibliotekscentralens administrative og politiske ledelse er vist på næste side.

Rådgivende faglige udvalg

* EBR-udvalg

Bibliografisk Udvalg

* Fagligt Udvalg for folkebibliotekernes Voksensafd.

Fagligt Udvalg for folkebibliotekernes Børneafd.

* Fagligt Udvalg for Bibl. i Mellemuddannelsesinstitutioner samt for Bibl. i den Private Sektor

* Pedagogisk Udvalg (fagligt udvalg for skolebibl.)

* Fagligt Udvalg for forskningsbibl.

Rådgivende arbejdsudvalg

- Klassifikationsudvalg.
- * - Basebestyrerudvalg
- Udvalg for bibliotekskatalogisering
- Rådg. Udvalg for Online-emnesagn. (2 referencegr.: Tesaurusgr. Søgedialoggr.)
- Rådg. Udvalg for Artikelindex.
- Musikbibliografisk Udvalg
- (Det danske Katalogregulativ)

- * Udvalget vedr. materialevalgs-hjælpeidler til folkebibl.'s voksenaftdelinger (danske bøger)
- * AV-service-udvalg
- Rådg. Udvalg for Musikservice
- Rådg. Udvalg vedr. LBV
- Lydbogsudvalg
- Udvalg for publikumsudg. for Voksne
- * Udvalg vedr. katalogproduktion for voksensafd. mv. (referencegruppen)
- * (referencegruppen)
- * (referencegruppen)

- Rådg. Udvalg for materialevalgs-hjælpeidler til børnebibl. (referencegruppe: Referencegr. vedr. B-afmærkning I G-fortegnelsen)
- Udvalg for "Børnebibliotekskat."

- Udvalg vedr. materialevalgs-hjælpeidler for skolebiblioteker
- Rådg. Udvalg for "Kat. for skolebibl."
- Styrelsesgr. for de vejledende kassatilsister
- Pedagogisk tidskriftudvalg

* = Nye Udvalg

Bibliotekscentralen har til formål:

- at bistå danske biblioteker gennem varetagelse af bibliografiske og bibliotekstekniske opgaver, ligesom virksomheden på internationalt plan kan yde bistand ved løsning af bibliografiske og bibliotekstekniske opgaver.

1. -at sikre, at bibliotekernes behov tilgodeses gennem brugerindflydelse på udformningen af Bibliotekscentralens politikker og aktiviteter.
2. -at sikre, at Bibliotekscentralens ydelser virker reccourcebesparende samt til enhver tid er dækkende for de fagpolitiske intentioner i bibliotekerne.
3. -at løse bibliografiske og bibliotekstekniske opgaver ved:
 - a. at formulere og prioritere bibliografiske opgaver og koordinere de bibliografiske aktiviteter både indenfor og udenfor biblioteksvæsenet.
 - b. at udarbejde og udgive nationalbibliografiske produkter.
 - c. at udarbejde og ajourføre fælles regler for klassifikation, katalogisering og formatering.
 - d. at udvikle bibliografiske og bibliotekstekniske EDB-systemer til alle bibliotekstyper.
4. -at personalet kan leve op til de stillede krav ved:
 - a. at udvikle personalets kvalifikationer og effektivitet gennem personaleuddannelse for derved at kunne gennemføre virksomhedens produktion og udvikling i overensstemmelse med de faglige- og økonomiske mål
 - b. at udvikle samarbejdet i virksomheden gennem uddelegering af ansvar og kompetance samt gennem formidling af information om virksomhedens mål-sætning og politik
 - c. at personalets indflydelse udover indflydelsen gennem de formelle organer tillige skal omfatte indflydelse på egen arbejdssituation.
5. -at opnå en rimelig forrentning af egenkapitalen, dog minimum en inflationssikring over planlægningsperioden.

Afdelingens opgaver

Afdelingens funktioner er at være rådgivende, koordinerende, styrende og udførende på alle fælles og tværgående økonomiske og administrative opgaver.

Budgetlægning:

Koordinering af samtlige afdelinger og sektioners budgetter. Månedlig udarbejdelse af investerings-, likviditets- og statusbudgetter, for at muliggøre en sammenholdelse med regnskabstallene året igennem.

Det er afdelingens mål - begyndende med året 1988 - at deltage i budgetlægningen i samtlige afdelinger og sektioner på en så tilbunds gående måde, at der bliver en fuldstændig samhörighed og kontrolmulighed på i princippet den mindste detalje i budgettet. Der vil her i første række blive tale om produktions- og salgskalkyler samt produktion- og salgsbudgetter.

Regnskab og likviditet:

I bogholderiet registreres med baggrund i kontoplanen alle økonomiske transaktioner, som får betydning for Bibliotekscentralens overskudsopgørelse og økonomiske status.

Opfølgningen af tilgodehavender og gæld følges meget nøje, således at omsætningshastigheden på debitorerne på 30-40 dage bibeholdes og således at udbetaling foretages på det senest mulige tidspunkt eller evt. før forfaldsdag mod rabat.

Intern revision:

Med udgangspunkt i de detaljerede budgetter foretages med sammenstilling af de løbende regnskaber en controllerfunktion/intern revision af Bibliotekscentralens daglige drift. Der vil her blive tale om kontrol af såvel kalkulationer som salg og forbrug af omkostninger.

Personaleadministration, Ejendomsadministration m.v.:

Afdelingen forestår personale- og ejendomsadministration i såvel Bibliotekscentralen som BC Inventar, ligesom virksomhedernes forsikringsforhold hører under administrationsafdelingen.

Administrationsafdelingens chef er formand for sikkerheds- og teknologiudvalgene.

Edb-området:

Med henblik på til stadighed at have et tidssvarende og bedst muligt fungerende administrativt edb-system planlægges og gives oplæg til BUA til ajourføring af vore administrative edb-rutiner.

I forbindelse hermed udarbejdes og anvendes i løbet af 1987 et afskrivningssystem for driftsanlæg.

Informationskonsulentens opgaver er at varetage Bibliotekscentralens udadrettede information vedrørende produkter og service samt i samarbejde med alle afdelinger i virksomheden at koordinere den samlede informations-, pr- og markedsføringsindsats.

Information

Den mundtlige information foregår på møder (eksterne og interne) og konferencer, hvor der informeres om Bibliotekscentralens aktiviteter. I forbindelse hermed er det også informationskonsulentens opgave at indsamle forslag og kommentarer, at bearbejde og videregive dem og derigennem medvirke til arbejdet med produktfornyelse.

Et væsentligt skriftligt informationsområde er Bibliotekscentralens årsberetning samt årsberetninger til Bogens Verden og Biblioteksårbogen. Disse redigeres af informationskonsulenten. Desuden udarbejdes artikler til fagpressen m.m. om Bibliotekscentralens aktiviteter.

Bibliografisk Afdelings information til bibliotekerne sker gennem "Brev fra Bibliografisk Afdeling". Til Søgemodules brugere udsender Udviklingsafdelingen "Nyt om Basis". Det bør overvejes, om der er behov for et generelt informationsblad om Bibliotekscentralens øvrige aktiviteter.

Kommende større skriftlige informationsopgaver:

- 1987 Information om BC's nye virksomhedsstruktur
Udarbejdelse af ny folder "Hvad er Bibliotekscentralen" (på dansk og engelsk).
- 1988 Udarbejdelse af "Hvem er hvem i Bibliotekscentralen".

Markedsføring

Den løbende information om markedsføring af nye produkter foregår gennem den ugentlige udsendelse af BC-information, og informationskonsulenten deltager i redigeringen af disse. BC-information indeholder ikke kun salgstekster, men også "rene" informationsmeddelelser. Det kunne overvejes at indlemme disse i et generelt informationsblad.

Udover BC-information gøres særlige, målrettede markedsføringsfremstød for enkeltprodukter. Det sker i form af annoncering og udsendelse af anmeldereksemplarer/pressemeddelelser. Denne markedsføringsform bør forstærkes og effektiviseres. Dels ved en planlægning i forbindelse med fastlæggelsen af årets produktionsplan, dels ved opbygning af adressekartoteker over relevante målgrupper.

Et nødvendigt grundlag for en effektiv markedsføring er et skriftligt informationsmateriale om enkelte produktområder. Disse materialer skal produceres på en måde, der gør det let at rette oplysninger, så de til stadighed kan være ajourførte m.h.t. bl.a. priser.

Forventede større PR-fremstød:

- 1987: Artikelbasen Online.
Software (Konsulentttjeneste)
Biblioteksdatasystemerne
Produktinformationer (2-3)
- 1988: Produktinformationer (2-3)

Udstillinger

Bibliotekscentralen har i 1986 deltaget i 3 udstillinger, en aktivitet, der ikke tidligere har fundet sted i så stort omfang. Deltagelse i udstillingerne har først og fremmest haft til formål at præsentere Bibliotekscentralen i nogle nye sammenhænge, og deltagelsen har været med til at skabe nye kontaktflader. Derfor forventes også deltagelse i 2-3 udstillinger i 1987. Planlægning af og deltagelse i udstillinger er meget ressourcekrævende, og der bør nedsættes et arbejdsudvalg "udstillingsudvalg" forud for hver udstilling.

Store udstillinger 1987:

Brighton (i forbindelse med IFLA-møde)

Bok + Bibliotek 87 i Göteborg

Gæster

Informationskonsulenten tilrettelægger og afvikler i samarbejde med de relevante afdelinger/personer besøg af enkeltpersoner og grupper af gæster i virksomheden. I forbindelse med besøg udarbejdes gæstelister som udsendes til alle afdelinger, så alle på forhånd er orienterede om, hvem der er på besøg.

Intern information

For at forbedre informationsniveauet hos alle ansatte bør i løbet af 1987 iværksættes:

Introduktionsmøder for nyansatte:

På møder skal der orienteres om Bibliotekscentralens overordnede mål og styrelse samt om de enkelte afdelingers opgaver. Introduktionsmøderne bør tilrettelægges med faste intervaller, f.eks. hvert halve år.

Internt informationsblad:

Selv om tidligere personaleblade i Bibliotekscentralen stille er sygnet hen, må der nu konstateres et voksende ønske om et personaleblad.

Indvandrerområdet

Som en midlertidig opgave er koordinerende funktioner vedrørende Bibliotekscentralens aktiviteter på indvandrerområdet tillagt informationskonsulenten. I 1986, 1987 og 1988 gennemføres Det nordiske forsøg vedrørende udvælgelse og indkøb af materialer til indvandrere. Bibliotekscentralen tilbyder trykte kort og udlånsudstyr til de titler fra forsøget, som købes af danske biblioteker. Endvidere fungerer Bibliotekscentralen som et koordinerende led til Bibliotekstjänst ved at udsende tilbudslistor herfra til bibliotekerne.

Muligheden for et udbygget samarbejde med den hollandske bibliotekscentral NBLC på dette område vil også blive undersøgt i løbet af 1987.

Direktionssekretærens opgaver kan deles i to hovedområder, nemlig det langsigtede planlægningsarbejde og ydelse af juridisk og anden bistand til direktion, afdelinger og sektioner.

DET LANGTIGTEDE PLANLÆGNINGSARBEJDE

Der udarbejdes hvert år en langtidsplan for Bibliotekscentralen for de kommende 5 år. Selve indholdet af langtidsplanen udarbejdes af de enkelte afdelinger og sektioner, medens direktionssekretæren forestår tilrettelæggelsen og koordineringen af planlægningsarbejdet.

Planlægningsarbejdet indledes i begyndelsen af året med, at der nedsættes en strategigruppe bestående af direktion og afdelingsledere som fastlægger de overordnede målsætninger for Bibliotekscentralen.

Direktionssekretæren udarbejder en tidsplan for planlægningsarbejdet som sammen med de overordnede målsætninger forelægges for de enkelte afdelinger og sektioner.

Herefter udarbejdes delmålsætninger, strategier og handlingsplaner af afdelingerne og sektionerne. Aflevering af det udleverede materiale sker til direktionssekretæren, der efter udløbet af afleveringsfrist forelægger resultatet for strategigruppen. På møderne i strategigruppen tilpasses afdelingerne/sektionernes udkast således at det derved undgås, at der f.eks. udføres dobbeltarbejde i virksomheden.

Det er tanken at opnå, at såvel det kortsigtede som det langsigtede budgetteringsarbejde foregår sideløbende med planlægningsarbejdet, således at langtidsbudgettet så præcist som muligt afspejler virksomhedens mål, strategier og handlingsplaner.

Først på efteråret samarbejder direktionssekretæren det indkomne og godkendte materiale således at langtidsplanen kan trykkes og udsendes ultimo året.

Det er direktionssekretærens mål at opnå:

at de fastlagte afleveringsfrister overholdes.

at mål, strategier og handlingsplaner for de enkelte afdelinger og sektioner tilpasses hinanden.

at langtidsplanen kan anvendes af såvel Bibliotekscentralens medarbejdere som et arbejdsredskab, som af Bibliotekscentralens kunder og andre som orientering om BC's tanker om den kommende 5-års periode.

at opnå højst mulig kvalitet af langtidsplanen ved bl.a. at orientere afdelinger og sektioner mest muligt om planlægningsarbejdet i de øvrige afdelinger og sektioner.

JURIDISK OG ANDEN BISTAND TIL DIREKTION, AFDELINGER OG SEKTIONER

Det er direktionssekretærens mål at bistå virksomhedens medarbejdere bedst muligt i bl.a. juridiske spørgsmål f.eks. ved ydelse af bistand i forbindelse med indgåelse af kontrakter og aftaler og udarbejdelse af standardkontrakter i forbindelse med salg af Bibliotekscentralens produkter.

Afdelingens opgaver kan opdeles i 3 hovedområder:

Udviklingsopgaver
Driftsopgaver
Undervisning

UDVIKLINGSOPGAVER

Udviklingsområdet omfatter rådgivning, planlægning, kravspecificering, programudvikling og installation af systemer internt og eksternt samt i deltagelse i biblioteksfaglige udviklingsprojekter.

Den kommende periode vil fortsætte udvidelsen af udviklingssektionens aktiviteter på programmeringsområdet.

Sektionen består nu af 4 medarbejdere, hvilket dog ikke rækker til at løse de mange opgaver, hvorfor man fortsat må supplere med konsulentassistance på programmeringsområdet.

Der er derfor truffet beslutning om ansættelse af yderligere en medarbejder til støtte for aktiviteterne i Forlag og Grafisk sektion.

Nedenfor følger en redegørelse for de vigtigste aktiviteter:

Katalogmaskinen

Katalogmaskinen skal afløse de eksisterende programmer for katalogproduktion fra BC-basen. Projektet begrundes af følgende forhold:

De eksisterende programmer kan ikke anvendes, når BC tager det nye katalogiseringsmodul i brug.

De eksisterende programmer er vanskelige at vedligeholde og giver en u hensigtsmæssig driftsafvikling.

De vigtigste kendetegn for katalogmaskinen er:

Generelt dataafhængigt system som kan producere kataloger fra BASIS.

Katalogerne beskrives i et særligt MARC-baseret katalogbeskrivelsessprog.

Katalogbeskrivelserne dannes og vedligeholdes af de produktansvarlige på BC.

BC varetager tilrettelæggelse og afvikling af produktionen på eget udstyr.

Katalogmaskinen vil således give en større fleksibilitet ved produktion af kataloger fra basen, og vil tillige kunne anvendes til produktion af kataloger baseret på data, som ikke forefindes i basen.

Det er en forudsætning for BC's tilslutning til det ny katalogiseringsmodul, at katalogmaskinen er etableret.

Vedrørende leverandør er valget faldet på Regnecentralen A/S, og en RC8000 minidatamat er installeret i det nye edb-lokale på Tempovej. Afsluttende kontraktforhandlinger om programudvikling afsluttes oktober 1986, og katalogmaskinen forventes klar til brug primo 1988. Herefter skal katalogprodukterne omlægges. Til styringen af denne opgave må nedsættes en styringsgruppe. RC8000 maskinen skal dog også anvendes til andre opgaver end katalogmaskinen, jvf. nedenfor.

Nyt katalogiseringsmodul

Med det ny katalogiseringsmodul vil katalogisering finde sted direkte til BASIS. Når det er taget i brug, kan den nuværende produktionsbase (BC-basen) nedlægges.

Modulet er udviklet af Kommunedata, men det er indtil videre ikke egnet til brug i Bibliotekscentralen. Det er funktionsmæssigt tilfredsstillende, men svartiderne er alt for høje. Udviklingssektionen skal samarbejde med Kommunedata for at finde løsning på dette problem.

Forudsat en sådan løsning findes, vil det nye katalogiseringsmodul kunne tages i brug, når katalogproduktionen helt er overført til katalogmaskinen, forventeligt i 1988/89.

Tillige skal Ølstykket systemet være omlagt, hvilket Kommunedata forventer at have tilendebragt primo 1988.

Biblioteksdata, generelt.

I den kommende periode vil udviklingssektionen, som hidtil, deltage i vurderingen af de eksisterende og planlagte moduler.

Der er påbegyndt et modul til download fra BASIS.

Partnernet.

Der er på Tempovej etableret to partnernet med i alt ca. 50 terminaler.

Det er planlagt at etablere et tredje net i slutningen af 1986. Alle tre net er tilsluttet RC8000, som således vil blive en central kommunikationsenhed, hvilket især får betydning, når basekopie etableres på RC8000.

Terminalerne anvendes p.t. til katalogisering til BC-basen, søgning i BASIS, baseforvalterens brug af nyt katalogiseringsmodul, tekstbehandling, redigering af deklARATIONER og seddelfortegnelser, forhåndsregistrering af lydbøger i produktion (FLIP), pladeanmeldelsesindeks, emneordssystem og tidsskriftscirkulationssystem.

Piccolosystemer.

BC har ialt 17 Piccolomikrodatamater. Der er udviklet næsten 700 programmer i enten Basic, Pascal eller DataStar.

Maskinen produceres ikke mere, men Regnecentralen yder fortsat betryggende service.

Der er etableret mulighed for (efter behov) at flytte programmerne til partner.

Analyse af udstyr i Grafisk sektion.

Det er hensigten, at udarbejde en plan for udbygning/udskiftning af det eksisterende udstyr.

En del af udstyret er forældet, dvs. urationelt, nedslidt og vanskeligt at få vedligeholdt, jvf. nedenfor.

Ved analysen vil der specielt blive taget hensyn til relationer til den kommende katalogmaskine samt til en styrkelse af indskrivnings- og ombrydningsfunktionen i Grafisk sektion.

Det er planen, at det nye udstyr skal etableres, når Grafisk sektion flytter til Tempovej i 1987.

Vedligeholdelse af programmer i Grafisk sektion.

Satsprogrammer afvikles på forældet udstyr, som skal erstattes af ovennævnte nye udstyr. Udviklingssektionen varetager vedligeholdelsen af satsprogrammerne.

Vedligeholdelsen af programmer på det øvrige udstyr varetages af udviklingssektionen samt af ekstern konsulent under styring af udviklingssektionen.

Udviklingssektionens opgaver i øvrigt:

Udviklingsopgaver for Forlagsafdelingen i form af koordinering af den edb-tekniske del, hvilket omfatter programmering samt styring af ydelser fra eksterne konsulenter (herunder Kommunedata). Aktiviteten vil ændre karakter, når katalogmaskinen foreligger.

Deltagelse i kravbeskrivelsesarbejdet og varetagelse af kontakten til Kommunedata i forbindelse med ændringer og udvidelser til trykte kort og udlånsudstyr. Den vigtigste ændring er genindførelsen af hyldelistekort.

Programmeringsopgaver i forbindelse med ordreindtastning og fakturering af trykte kort. Det skal bemærkes, at nyt produktionssystem for trykte kort og udlånsudstyr skal etableres på RC8000 ved siden af katalogmaskinen. Udviklingssektionen skal varetage udviklingen af disse systemer. BC-basen kan først nedlægges, når disse nye systemer er indkøbt.

Kontakten til Kommunedata for så vidt angår fejl, ændringer og udvidelser i forbindelse med de eksisterende katalogprogrammer, som arbejder ud fra BC-basen.

Programmering og systemassistance i forbindelse med konsulenttjenestens aktiviteter. Det må antages fortsat at være nødvendigt at anvende ekstern programmeringsassistance for en række af disse opgaver.

Planlægning af vedligeholdelse af det eksisterende produktionssystem (Honeywell Bull) til Dansk Artikelindeks.

Programmering af systemet til konvertering af data til den planlagte Artikelbase, som vil blive online tilgængelig i 1987.

Konverteringssystemet skal køre på RC8000.

Deltagelse i overvejelser vedrørende eventuelle ændringer i de materialevalgshjælpemidler, der tilbydes bibliotekerne, herunder evt. levering af data på andre medier.

Mængden af generelle konverteringsopgaver mellem forskellige datamedier er steget voldsomt. Der er planlagt en gradvis overflytning af disse til RC8000. Udviklingssektionen varetager programudviklingen.

Indsamling og koordinering af ønsker om ændringer og udvidelser til det administrative system, som afvikles på en Sperry S/80.

Opgaverne prioriteres af styregruppe med repræsentation fra de organisatoriske enheder, der benytter systemet.

Systemmæssigt ansvar for laserprinterens. Udover at følge med ved nye systemreleases ydes hjælp ved planlægning af nye produkter for laserprinterens. Endvidere tager udviklingssektionen sig af alle spørgsmål vedrørende fonts, printjobs og formularprogrammering.

Udviklingssektionen holder sig løbende ajour med de færdige programpakker, der tilbydes på markedet, med henblik på rådgivning vedrørende eventuel anskaffelse.

Dokumentation samt edb-strategisk planlægning. Udviklings- og driftssektionerne varetager en løbende registrering af udstyr og systemer, herunder deres brug og samspil. I denne forbindelse foretages tillige en langsigtet planlægning af systemernes anvendelse/udbygning/udskiftning. Rådgivningen omfatter både funktion, teknik og økonomi.

DRIFTSOPGAVER

Administrativt system

Driftssektionen forestår driftsplanlægning og -afvikling af det administrative system, både med hensyn til online-delen og batch-delen. Systemet der anvendes til regnskab, lagerstyring og abonnementsystem afvikles på Sperry-udstyr.

Kommunedata.

Koordinering, produktionsanfordring samt kontrol af opgaver der driftsafvikles på Kommunedatas centraler.

Kommunikation.

Koordinering af aktiviteter over for P&T. Dette vedrører administration af modems og optimering af linienettet.

Partnernettet.

Koordinering af de 3 partnernet på Tempovej, hvortil der pr. 31.12.86 er tilsluttet ca. 50 terminaler (Regnecentralen).

Mikrodatamater.

Driftsstøtte og -afvikling til disse edb-systemer, omfatter de systemer, der er udviklet af BUA. Det drejer sig primært om småkataloger, hvor indskrivning og produktion foregår på Regnecentralens udstyr.

Laserprinter.

Service og vedligeholdelse af software til udstyret der i dag primært anvendes i forbindelse med produktion af seddelfortegnelser og trykte kort.

Artikelindekssystemet.

Driftsplanlægning og -afvikling af artikelindekssystemet, både med hensyn til online-delen og batch-delen. Systemet anvendes - som det fremgår af navnet - til Dansk artikelindeks (internt brug). Systemet afvikles på Honeywell-udstyr.

RC8000 udstyr.

Driftsplanlægning og -afvikling på dette system omfatter i 1987:

- Konverteringsopgave for Dansk artikelindeks. Data skal gøres søgbare via Biblioteksdatas søgemodul.
- Konverteringsopgaver, herunder etablering af RC8000 som værtsmaskine overfor de tre partnernet.
- Fremstilling af disketter til eksterne datamodtagere.
- Indkøring og forberedelse af drift af katalogmaskine.

Det er hensigten, at driftssektionen skal medvirke til, at det nuværende edb-produktionapparat udskiftes i en takt, der er tilpasset den generelle edb-udvikling på Bibliotekscentralen. Dette skal gennemføres for at optimere udnyttelsen af den til enhver tid til rådighed værende edb-kapacitet.

UNDERVISNING**Bibliotekssystemer.**

Undervisning i Biblioteksdatasystemerne er i øjeblikket primært samlet omkring søgemodulet. Biblioteker, skoler o.lign. som tilsluttes dette modul tilbydes undervisningslektioner hos dem selv eller på Bibliotekscentralen. Det forventes, at de ressourcer, der har været afsat til dette, skal forøges i 1987, da afsætningen af søgemodulet fortsætter og undervisningen samtidig løbende udvides.

Ved tilslutning til katalogiseringsmodulet yder Bibliotekscentralen en uges undervisning på stedet. Denne undervisningsopgave vil sandsynligvis være mindre ressourcekrævende end undervisningen i søgemodulet, da færre biblioteker vil tilslutte sig. I 1987 skønnes, at højst 3 nye biblioteker vil tilslutte sig dette modul.

Udover selve undervisningen, udarbejdes der undervisningsmateriale, og der ydes støtte til bibliotekerne i forbindelse med diverse søge- og katalogiseringsproblemer.

Et nyhedsbrev angående BASIS er blevet startet i eftersommeren 1986 og forventes fremover at udkomme 3-4 gange årligt.

Det overvejes at tilbyde kurser i søgemodulet for nye biblioteksmedarbejdere og andre interesserede. Sådanne kurser vil kunne afholdes på Bibliotekscentralen eller lignende steder.

Sådanne kurser vil evt. kunne indgå som led i et bredere anlagt kursustilbud for biblioteksmedarbejdere o.lign.

Intern undervisning

I forbindelse med søgemodulet er der i 1986 startet en intern undervisning, da dette system anvendes til mange formål i Bibliotekscentralen. Denne opgave vil fortsætte som dels opfølgende undervisning og dels som introduktion af nye medarbejdere til søgemodulet.

Når Bibliotekscentralen på længere sigt tilsluttes Biblioteksdatas katalogiseringsmodul, vil dette kræve mange undervisningsressourcer, da systemet er væsentlig forskelligt fra det, som benyttes i dag. Den tilslutning forventes at ville ske i løbet af 1988/89.

Udover Biblioteksdatasystemerne ligger der også en stor intern undervisningsopgave i de systemer, som allerede findes i Bibliotekscentralen, og de som vil blive udviklet i de kommende år. Her tænkes på det Administrative System, Partnernet, interne mikrosystemer, Katalogmaskinen og Artikelbasen.

Denne undervisning indenfor systemer som allerede er i drift i Bibliotekscentralen er ikke rigtig kommet i gang endnu. Det er imidlertid et vigtigt område, som skal og bør opprioriteres i 1987 og fremover.

I forbindelse med undervisning i selve systemerne, skal der også undervises i brugen af udstyr.

I forbindelse med diverse tilbud om intern undervisning kunne det være praktisk at have alt materiale om relaterede kursustilbud samlet et sted. Der ville således være en gruppe personer, som var orienteret om indholdet af samtlige kurser og dermed kunne anbefale og prioritere de forskellige kursustilbud. I løbet af 1987 påtænkes det at begynde opbygningen af en sådan kursusmaterialesamling.

Ekstern undervisning udenfor Biblioteksdata.

Udenfor Biblioteksdataregie vil der komme en ekstern undervisningsopgave, når Artikelbasen er færdigudviklet.

Derudover vil afsætning af diverse mikrosystemer (som f.eks. BC-indkøb, Bogen kommer og tidsskriftssystem) automatisk medføre undervisningsopgaver både i form af direkte undervisning og udarbejdelse af vejledninger o.lign.

Afdelingens opgaver

Børnebibliotekskonsulentens opgave er at sikre, at Bibliotekscentralens aktiviteter inden for børnebiblioteksområdet er i overensstemmelse med de behov og den udvikling, der er i børnebibliotekerne.

Udviklingsarbejde

For at Bibliotekscentralen kan være ajour med den udvikling, der foregår på børnebiblioteksområdet, er det nødvendigt, at der sideløbende med en forbedring af eksisterende aktiviteter og produkter er mulighed for at tage nye områder op, når der er behov for det.

Det nødvendige udviklingsarbejde, som er en forudsætning for, at Bibliotekscentralen opfylder børnebibliotekernes behov på den fagligt bedst mulige måde, må sikres ved at igangsætte løbende undersøgelses- og udvalgsarbejder, som planlægges i samarbejde med Det Rådgivende Børnebiblioteksudvalg. Til brug for det løbende udviklingsarbejde afsættes 12.000,00 kr. årligt.

For at kunne spille en aktiv og igangsættende rolle i forhold til bibliotekerne er det desuden påkrævet at følge de forsøg, der foregår i børnebiblioteksregi og derved være på højde med de nyeste krav og ideer.

B-Kataloget

Forbedringer af Børnebibliotekskataloget sker løbende og i samarbejde med Det rådgivende udvalg for B-kataloget.

Opstillingssystemet i børnebibliotekerne er til stadighed under debat. Især på småbørnsområdet volder opstillings-signaturerne formidlingsproblemer. I 1987 må der nedsættes en arbejdsgruppe til at kulegrave problematikken.

Materialevalgshjælpemidler for børnebiblioteker

I 1986 er der nedsat et rådgivende udvalg for materialevalgshjælpemidler til børnebibliotekerne. Udvalget vil løbende følge og revidere retningslinierne for optagelse af titler i seddelfortegnelserne. Ligesom udvalget vil komme med forslag til generelle forbedringer af de centralt udarbejdede materialevalgshjælpemidler.

Et tilbud om at levere seddelfortegnelserne på andre medier end papir vil blive forsøgt i planlægningsperioden.

Publikationer

Et forventet fald i publikumsudgivelserne på ca. 10% i planlægningsperioden synes at holde stik. Antallet af udgivelser vil derfor ikke blive udvidet. Udviklingen skal følges nøje og omlægninger og eventuelle nedskæringer i art og antal skal ske i samarbejde med Det Rådgivende Børnebiblioteksudvalg.

Af nye større udgivelser planlægges:

1987 Bibliotekstegninger til fri kopiering
1987 Håndbog over børnebogsforfattere
1987 Idekatalog til biblioteksorientering
1987 Diasserie: Om børnelitteratur
1988 Anmeldelsesindeks over børnebøger

I planlægningsfasen bør der igangsættes forsøg med at producere fastformskatalogerne på andre måder. I første omgang vil "Læs om" blive tilbudt på diskette.

Video

Behovet og interessen for at kunne hjemlåne video fra folke- og skolebibliotekerne som et alternativ til det kommercielle udbud er stadig stor.

En intern arbejdsgruppe i Bibliotekscentralen har foretaget et indledende arbejde for at undersøge Bibliotekscentralens muligheder for at forhandle videogrammer til folkebibliotekerne, i første omgang til børnebibliotekerne.

Det er hensigten i løbet af 1987 at stille bibliotekerne et tilbud med relevante titler til rådighed.

Resultatet af Danmarks Radios videoforsøg på 3 folkebiblioteker skal vurderes i denne sammenhæng.

I planlægningsperioden vil Bibliotekscentralens muligheder for at få produceret børnebogsforfatterportrætter på video ligeledes blive undersøgt og søgt iværksat.

Mikrodatamatprogrammer

Computerspil som et nye medie specielt i børnebibliotekerne er der stor interesse omkring.

Udviklingen generelt og de forsøg, der foregår på området, bør følges nøje, således at Bibliotekscentralen er på højde med udviklingen på dette område, f.eks. hvad angår kravene til materialevalgshjælpemidler på området.

Online-søgning i børnebiblioteket

Med søgemodulets stigende udbredelse i børnebibliotekerne vil der blive stillet krav om, at særlige børnebiblioteksmæssige interesser tilgodeses ved systemernes udformning.

Disse krav bør imødekommes ved:

1. Børnebibliotekarisk repræsentation i Bibliotekscentrals EDB-udvalg.
2. Tæt og løbende kommunikation mellem emneindekseringsgruppen og børnebibliotekskonsulenten.
3. Tilføjelse af emner på børneskønlitteraturen fra 1987, som resultat af udvalgsarbejde.
4. Følge de EDB-forsøg der allerede er igang i børnebiblioteksregi henholdsvis i Herlev og Åbenrå.

Indvandrere

Med det stadig stigende antal indvandrere er der stort behov for centrale tilbud på indvandrerområdet. Det bør derfor tilstræbes, at der udgives PR materialer, reglementer osv. og at der tilbydes musikkassettebånd m.m.

Afdelingens opgaver

Det er skolebibliotekskonsulentens opgave at sikre, at Bibliotekscentralens aktiviteter på skolebiblioteksområdet er i overensstemmelse med de behov og den udvikling, der er i skolebibliotekerne.

Fagligt udviklingsarbejde

For at udvikle Bibliotekscentralens service over for skolebiblioteker og amtscentraler/pædagogiske centraler i takt med disses udvikling samt ændrede vilkår og behov foretages løbende produktudvikling og -tilpasning. Pædagogisk Udvalg deltager i den overordnede planlægning af det faglige udviklingsarbejde. En del heraf foregår i diverse undersøgelsesudvalg med hver sin afgrænsede opgave. Skolebibliotekernes Rådighedssum søges om tilskud til arbejdet i undersøgelsesudvalgene. Desuden afsættes der et årligt beløb på Bibliotekscentralens budget.

Katalog for Skolebiblioteker

"Katalog for Skolebiblioteker"(S-kataloget) blev gennemgribende ændret i 1986. Den ændrede katalogstruktur, de nye principper for indhold m.v. forventes fastholdt gennem perioden. Der vil i periodens første halvdel blive indsamlet brugererfaringer med henblik på mindre justeringer.

S-katalogets dominerende rolle i skolebibliotekernes materialesøgning forventes fastholdt gennem perioden bl.a. på grund af, at prisen for tilslutning til Biblioteksdatas søgemodul overstiger langt de fleste skolebibliotekers økonomi.

I 1987 vil det blive undersøgt, om Bibliotekscentralen skal udsende en diskette-udgave af S-kataloget. Afgørende er skolebibliotekernes interesse samt de faglige forbedringer, der kan opnås, set i forhold til omfanget af udgiftsstigningerne.

Publikationer

På publikationsområdet forventes en svagt vigende tendens i forhold til det hidtidige niveau, idet Bibliotekscentralen - efter indstilling fra Pædagogisk Udvalg - fra og med 1987 ophører med at udgive marginalprodukter som visse uddelingsmaterialer samt "Opgaver til børn- og ungdomsbøger".

"Antologikatalog for folkeskolen" fik en meget positiv modtagelse ved dets start i 1985 og fortsættes gennem henholdsvis supplementer og nye hovedudgaver.

Forslag til Undervisningsforløb er beregnet til at fremme folkeskolens fag gennem benyttelse af skolebibliotekets materialer og faciliteter. Udgivelsen startede i sidste halvdel af 1985 og forventes fortsat foreløbig i en begrænset årrække. Nytteværdien i skolebibliotekerne vil være afgørende for periodens længde.

Video-området

På grundlag af Pædagogisk Udvalgs drøftelser af video-området i 1986 vil der blive arbejdet for service-tilbud fra Bibliotekscentralen, der kan være med til at forbedre skolebibliotekers og amtscentralers/pædagogiske centralers service over for primært eleverne, men også lærerne. Målsætningen er den ønskværdige situation, hvor video-bånd kan hjemlånes til eleverne bl.a. som et alternativ til de kommercielle udbud fra benzinstationer, specialforretninger m.v. I 1987 ansøges Skolebibliotekernes Rådighedssum om tilskud til opsøgnings- og analysearbejde i forbindelse med et katalog over de videogrammer, der er tilgængelige og relevante for folkeskolen. Det forventes, at katalogarbejdet vil lukke op for videreudvikling på området.

Materialevalgs-hjælpemidler for skolebiblioteker, amtscentraler m.fl.

"Indstilling vedrørende materialevalgs-hjælpemidler for skolebiblioteker" (SKUMATVA) blev offentliggjort i efteråret 1985. Heri fremsættes forslag til helhedsløsning vedrørende centralt fremstillede hjælpemidler til materialevalget i folkeskolen samt i amtscentralernes/de pædagogiske centralers folkeskolerettede aktiviteter. Da det fremsatte forslag til helhedsløsning ikke kan realiseres, vil der i perioden blive arbejdet på punktforbedringer.

Fra og med 1987 vil der 4 gange årligt blive medtaget relevante skønlitterære titler for voksne i Folkeskolens Grundfortegnelse. Desuden vil der blive startet deklarerationer for skolebibliotekerne, såfremt et igangværende udviklingsprojekt falder positivt ud, og såfremt skolebibliotekerne viser interesse herfor.

Et i 1986 nedsat rådgivende udvalg vedrørende materialevalgs-hjælpemidler for skolebiblioteker vil medvirke til forbedringer, jvf. forslagene i SKUMATVA og vil desuden deltage i behandlingen af klager over enkelte av-beskrivelser og over manglende optagelse af titler i materialevalgs-hjælpemidlerne.

Der vil i perioden blive arbejdet for starten af materialevalgs-hjælpemidler m.v. til brug i uddannelserne for de 16-19-årige, idet bl.a. amtscentralerne har et påtrængende behov herfor.

Skolebibliotekerne/amtscentralerne og edb

På trods af, at skolebibliotekerne har opnået en væsentlig reduktion i den årlige systemafgift i forbindelse med Biblioteksdatas søgemodul, udelukker økonomien langt de fleste skolebiblioteker fra at deltage. Den nuværende tilslutning fra skolebiblioteksside er da også skuffende ringe. I samarbejde med Pædagogisk Udvalg ovevejes der derfor andre løsninger - herunder at gøre S-kataloget søgbar på disketter.

Arbejdet med forbedringer af indholdet i BASIS vil blive fortsat, idet dataene bl.a. benyttes i S-kataloget, i kommende diskette-kataloger samt i Bibliotekscentralens produktion af amtscentralkataloger. Forbedringerne vil omfatte udbygning af de bibliografiske data til det enkelte materiale samt udvidelse af BASIS med titler, der er savnet af amtscentraler og skolebiblioteker.

Med støtte af Skolebibliotekernes Rådighedssum har Bibliotekscentralen i 1986 udviklet et program til skolebibliotekernes materialevalg, indkøb samt budget og regnskabsstyring. Programmet forventes udbredt i 1987, og der vil blive foretaget nødvendig afpudsning og produktudvikling.

Et udvalg nedsat af Kontaktudvalget for Amtscentraler for Undervisningsmidler har i 1986 afgivet en indstilling, hvori der foreslås, at BASIS bliver grundlaget for informationsøgning i amtscentralernes informationsarbejde. Igangværende drøftelser mellem Kontaktudvalget, Landscentralen for Undervisningsmidler og Bibliotekscentralen om realiseringen af forslagene i udvalgsindstillingen vil blive fortsat i forsøget på at føre så mange af idéerne som muligt ud i livet.

Afdelingens opgaver

Afdelingens hovedopgave er den nationalbibliografiske registrering af bøger, periodica og av-materialer. I afdelingen er endvidere placeret udarbejdelsen af materialevalgshjælpe-midler og den biblioteksrettede katalogisering til folke- og skolebibliotekernes katalogapparat, der foretages på grundlag af de nationalbibliografiske data, der genbruges, redigeres og udbygges. Endelig har afdelingen ansvaret for udbygning og vedligeholdelse af den bibliografiske database, BASIS, som med over 500.000 poster er online tilgængelig som litteratur-søgningsbase, og efterhånden skal udvikles til at blive folke- og skolebibliotekernes direkte katalogapparat.

Afdelingen består af 6 sektioner og grupper - Grundkatalogise-ring, Bibliotekskatalogisering, AV-katalogisering, Artikel-indeks, Musikkatalogisering og Udenlandsk Bogvalgsvejledning - hvis enkeltopgaver er nærmere beskrevet nedenfor. Endvidere indgår Emneindekseringsgruppen midlertidigt som en del af afdelingen med direkte reference til afdelingslederen.

Den overordnede planlægnings- og koordineringsopgave løses på afdelingsniveau i samarbejde med en række andre institu-tioner, biblioteker og biblioteksmedarbejdere.

Nationalbibliografien

Bibliotekscentralen udarbejder en stor del af den danske nationalbibliografi:

- Dansk bogfortegnelse
- Grønlandsk bogfortegnelse
- Dansk artikelindeks
- Dansk lydfortegnelse
- Dansk anmeldelsesindeks
- Artikler i bøger
- Dansk billedfortegnelse
- Danske musikoptagelser

Fra 1. januar 1986 er finansieringen af nationalbibliografien overgået til staten, således at denne dækker Bibliotekscent-ralens udgifter til registrering og opbevaring af national-bibliografiens data, mens Bibliotekscentralen selv forestår og finansierer publicering og distribution. Der indgås en aftale mellem Kulturministeriet og Bibliotekscentralen om den nationalbibliografiske produktion.

Andringen i finansieringsformen indebærer, at staten - in casu Ministeriet for kulturelle anliggender - har det overordnede ansvar for nationalbibliografiens styring og indhold. Det forventes, at ministeriet vil delegere denne opgave til Bibliotekstilsynet og Rigsbibliotekembedet. Endvidere at der i ministeriets regi nedsættes et National-bibliografisk Råd til at påse, at registrering og publicering

finder sted efter de aftalte retningslinier. Et stående "redaktionsudvalg" under Det Nationalbibliografiske Råd forventes at skulle tage stilling til redaktionelle principper og bibliografiske regelsæt.

Denne kombination af udvalg forventes at erstatte Bibliografisk Fælleskomité og Nationalbibliografisk Udvalg. I Bibliotekscentralens kommende faglige udvalgsstruktur findes fortsat et Bibliografisk Udvalg, der skal varetage koordinerende og rådgivende opgaver for Bibliotekscentralens øvrige bibliografiske virksomhed - herunder bl.a. være rådgivende for udviklingen af BASIS' indhold - samt holde sig orienteret om udviklingen på det nationalbibliografiske felt, og arbejdet i de af ministeriet nedsatte nationalbibliografiske organer.

Musikbibliografisk Udvalg og Det rådgivende udvalg for Artikelindeks forudsættes opretholdt.

Katalogregler

Afdelingen varetager Bibliotekscentralens forpligtelser på regel- og standardområdet. I samarbejde med Det kongelige Bibliotek udarbejdes sammen med praktikere fra bibliotekerne i Katalogregeludvalget katalogiseringsregler fælles for folke- og forskningsbiblioteker. En række underudvalg har i de forløbne år arbejdet med regler for ikke-bogligt materiale, musikaler og kartografisk materiale. Den endelige færdiggørelse forventes i løbet af 1987.

Klassifikationssystemer og emneindeksering

Udviklingen og vedligeholdelsen af folkebibliotekernes klassifikationssystem, DK5, foregår i Klassifikationsudvalget.

Ved hjælp af tilskud fra Folkebibliotekernes Rådighedssum fortages der nu en række retrospektive klassifikationsrettelser i BASIS under ledelse af klassifikationssekretæren.

Ifølge de retningslinier, der i samarbejde med Klassifikationsudvalget er afstukket for det fremtidige revisionsarbejde, skal man for fremtiden lægge størst vægt på udviklingen af klassifikationssystemet inden for nye emneområder og problemkomplekser. Således er DK5's grupper vedrørende edb og informationsteknologi under revision. Resultatet vil blive publiceret i 1987, ligesom BASIS vil blive rettet ind herefter. Det er endvidere besluttet som næste emne at påbegynde revision af gruppe 37. Hertil kommer, at den stigende brug af online-søgning og udviklingen inden for den verbale emneindeksering stiller helt nye krav til udviklingen af DK5.

For at sikre koordineringen af udviklingen indenfor det samlede emnedataområde varetager sekretæren for Klassifikationsudvalget tillige opgaven som sekretær for Det rådgivende Udvalg vedrørende Online-emnesøgning samt for Arbejdsgruppen vedrørende Emneord og Tesaurus. Klassifikationssekretæren, der også har ansvaret for koordineringen af Bibliotekscentralens interne klassifikationsarbejde, er organisatorisk placeret uden for sektionerne, direkte under afdelingslederen.

Emneindekseringsprojektet er efter nogle års forsøgs- og udviklingsarbejde gået ind i en mere permanent fase, selv om dets organisatoriske tilhørsforhold ikke er endeligt fastlagt. I Emneindekseringsgruppen foretages der udviklings- og forsøgsarbejde med et hjælpesystem til online-emnesøgningen. Projektet, der er finansieret ved hjælp af Folkebibliotekerne Rådighedssum, indbefatter foruden et system af grupperede emneord (klynger) endvidere planer om en online-udgave af de eksisterende registre til DK5.

I 1986-87 planlægges og foretages der evaluering af de samlede emnesøgningsmuligheder i BASIS.

De bibliografiske databaser

BASIS

Den bibliografiske database, BASIS, udbygges løbende årligt med ca. 40.000 poster, og rummer nu over 500.000 poster. Basen rummer al dansk litteratur siden 1975, og en del af litteraturen før 1975. Derudover rummer den udenlandsk litteratur købt i folkebibliotekerne, og en mindre mængde av-materialer.

Fra 1985 er ved hjælp af en bevilling på 5,1 mio. kr. fra Kulturministeriet påbegyndt inddatering af ældre titler fra Mønsterkataloget til BASIS. Det retrospektive inddateringsprojekt omfatter i alt 70.000 ældre danske titler fra "Dansk bogfortegnelse" tilbage til 1970 og derudover indholdet i en række standardkataloger. Projektet løber til udgangen af 1987. Når denne inddatering er foretaget, vil ifølge beregningerne de fleste små og mellemstore bibliotekers bogbestand være dækket i BASIS.

Ved siden af dette statsfinansierede centrale retroinddateringsprojekt bistår Bibliotekscentralen tre jyske centralbiblioteker med inddateringen af deres resterende danske og udenlandske bogbestand. Det ventes, at denne inddatering i projektperioden vil berige BASIS med yderligere 25.000 ældre danske titler.

Bibliotekscentralen vil efter projektperiodens udløb overveje, om de indhøstede arbejds erfaringer kan udnyttes i form af et tilbud til biblioteker og andre institutioner om bistand til retroinddatering.

I denne sammenhæng er databasebestyreren en nøgleperson. Hans opgave er at sikre BASIS' ensartethed og anvendelighed samt stå for brugerkontakt og undervisning.

Der er i den løbende biblioteks faglige debat en vis usikkerhed, men også divergerende opfattelser af, hvad BASIS er og bør være: om den skal udvikle sig til en altopslugende og -omfattende bibliografisk database for alt, hvad der "rører sig" i forskellige bibliografier og bibliotekskataloger, eller om den bør have en vis indholdsafgrænsning. En faglig diskussion herom trænger sig på, og Bibliotekscentralen vil med udgangspunkt i det kommende Bibliografiske Udvalg lægge op til en biblioteks faglig principdiskussion med bibliotekerne herom.

Artikelbasen og andre udviklingsprojekter

Bibliotekscentralens anden centrale database er artikelbasen, som i første halvdel af 1987 åbnes for online-adgang.

I det hele taget undersøger og overvejer Bibliotekscentralen løbende alternative publikationsformer for vore udgivelser, herunder også en omlægning af materialevalgshjælpermidlerne til andre medier.

Endvidere arbejder Bibliotekscentralen sammen med OCLC (Online Computer Library Center) med et pilotprojekt med følgende formål:

- at fastslå i hvilken grad OCLC-basen kan anvendes af danske biblioteker i forbindelse med accessionskatalogisering og retroinddatering ved overgang til kataloger i maskinlæsbar form,
- at klarlægge hvorvidt poster fra danske biblioteker kan øge basens værdi for brugere i USA og andre lande.

Biblioteksdata

Biblioteksdatasamarbejdet er under ændring - ikke i sin organisatoriske form, men udviklingen har nødvendiggjort, at de udførende parter - Bibliotekscentralen og Kommunedata - har frihed til at udvikle og markedsføre egne edb-systemer til individuelle biblioteksløsninger, intern brug samt til særlige biblioteksopgaver og indenfor særlige materialekategorier.

Biblioteksdataaftalen er derfor under revision. Der forventes et fortsat samarbejde vedrørende edb-produkter af landsdækkende, generel karakter - p.t. Biblioteksdatamodulerne.

Af disse er søgemodulet nu etableret i biblioteker, imidlertid oftest kun med nogle få terminaler til intern brug og ikke til brug for lånerne. Såfremt søgemodulet skal udvikle sig til bibliotekernes direkte katalogapparat, må det gøres tilgængeligt for publikum. Bestræbelserne på at udbrede det og dets anvendelse vil blive fortsat.

I forbindelse med katalogiseringsmodulets etablering i bibliotekerne skal der opbygges et tæt samarbejde mellem Bibliotekscentralen og de katalogiserende biblioteker. Samarbejdet skal sikre en fortsat opbygning af BASIS således, at kvalitet og kontinuitet bevares.

Sektionens opgaver

Sektion Grundkatalogiserings hovedopgave er at udarbejde **"Dansk bogfortegnelse"**.

Dette indebærer bl.a.:

- klassifikation af bøger
- deskriptiv katalogisering af bøger "kollektive" serier og årspublikationer, herunder også i mikroform
- edb-formatering, herunder inddatering
- udarbejdelse af den officielle danske "Bogstatistik"
- selektion af bøger til optagelse i "Dansk bogfortegnelse"
- administration og tildeling af ISBN-numre (international standardbognummerering).

Sektionen varetager formandskab og sekretærfunktion for Det Danske Katalogregeludvalg og er medlem af Klassifikationsudvalget og Formatudvalget (Udvalget vedrørende Bibliografisk Datapoststruktur for Danske Biblioteker og Bibliografier).

I sektionen foretages inddatering m.v. til **"Dansk periodicafortegnelse"** (Det kongelige bibliotek leverer inddateringsgrundlag).

I sektionen foretages desuden klassifikation og deskriptiv katalogisering af **udenlandske titler** fra U-seddelfortegnelsen til trykte kort.

Sektionen redigerer **"Brev fra Bibliografisk Afdeling"**.

Nye opgaver

Ændret udgivelse af "Dansk bogfortegnelse. Mikrokortudgave"

Udgivelsen af "Dansk bogfortegnelse. Mikrokortudgave" er planlagt ændret, således at den nuværende kumuleringsperiode afsluttes med den sidst udgivne 1976/1985 og fortsættes af års- og op til femårskumuleringer 1986/1990 ff. Samtidig udvides tilbudet 1987 ff. til også at omfatte separat løbende kumulering på mikrokort af alle årets månedsfortegnelser.

Den ændrede udgivelse planlægges i samarbejde med Forlagsredaktionen, informationskonsulenten og Udviklingsafdelingen.

ISBN til mikrodatamatprogrammer

Tildeling af ISBN er planlagt udvidet til også at omfatte mikrodatamatprogrammer udgivet 1987 ff.

Udvidelsen planlægges i samarbejde med AV-katalogiseringsgruppen og skolebibliotekskonsulenten.

Udarbejdelse af publikation "Korporationsnavne"

Udarbejdelse af en ny udgave udføres 1988 med henblik på udgivelse 1989. (Den arbejdsmæssige forudsætning herfor er Bibliotekscentralens ibrugtagning af det nye katalogiseringsmodul). Derefter planlægges opgaven gjort permanent ved løbende udarbejdelse af rettelser og tilføjelser til udsendelse i form af periodiske supplementer og/eller nye udgaver.

Redaktion af "Dansk periodicafortegnelse" for 1976/1985 og 1986/1990

Redaktion (korrekturlæsning og rettelser) af "Dansk periodicafortegnelse" for 1976/1985 og 1986/1990 udføres i samarbejde med Det kongelige Bibliotek hhv. 1989 (udgivelse ultimo 1989) og 1991 (udgivelse primo 1992). Opgaven omfatter inddatering mv. af korrekturrettelser leveret af Det kongelige Bibliotek (aviser, tidsskrifter og serier) samt redaktionel korrekturlæsning og rettelser af Bibliotekscentralens egne katalogiseringer (årspublikationer og "kollektive" serier).

Redaktion af "Dansk bogfortegnelse. 1986/1990"

Redaktion (korrekturlæsning og rettelser) af femårskataloget "Dansk bogfortegnelse. 1986/1990" udføres 1991 med henblik på udgivelse primo 1992.

Sektionens opgaver

Sektion Bibliotekskatalogiserings opgave er at udarbejde materialevalgshjælpemidler for dansk litteratur og at forbedre og udbygge grundkatalogiseringen til "Dansk bogfortegnelse".

Sektionen omfatter følgende grupper/aktiviteter:

Trykte kort/materialevalgshjælpemidler til danske bøger
Retrokatalogisering (ULF, PIF, KKB m.v.)
Retroprojektet
Basebestyrerfunktionen

TRYKTE KORT / MATERIALEVALGSHJÆLPEMIDLER TIL DANSKE BØGER

Løbende opgaver

Udvælgelse af titler til og redaktion af **A, BS og H-seddelfortegnelserne.**

Udarbejdelse af **deklarationer** til den voksne faglitteratur i A/BS/H-fortegnelserne, som ikke tilbydes gennem Indbindingscentralen.

Bibliotekskatalogisering gennem udbygning af grundkatalogiseringen med biblioteksrelevante noter, biplaceringer og genrebetegnelser m.v. til brug på **trykte kort** og i børne- og skolebibliotekskatalog, samt online søgning. Redaktion af **trykte kort.**

Øvrige opgaver er:

Udarbejdelse af register til Skolebibliotekskatalog
Redaktion af Folkeskolens grundfortegnelse
Verifikation af mangelfulde kortbestillinger
Administration og indkøb til BC's håndbogssamling
Deltagelse i emneindexeringsprojektet.

Nye opgaver

Omkatalogiserede kort til gamle titler

Ca. 1. januar 1987 påregnes resterne af BC's gamle kortlager nedlagt. Herefter vil alle kortbestillinger resultere i udskrivning af kort direkte fra basen på laserprinter.

Ved bestilling på ældre titler, som ikke findes i basen, skal disse inddateres efter forudgående omklassificering og omkatalogisering til nugældende standarder i Retroprojektgruppen. Trykte kort-gruppen deltager i planlægning og senere koordination af bestillinger.

BIBLIOGRAFISK AFD./BIBLIOTEKSKATALOGISERING

Hyldelistekort

Når katalogmaskinen tages i brug i løbet af 1988 påregnes BC's kortservice udvidet med tilbud om hyldelistekort.

Disse skal kun indeholde de oplysninger, der er nødvendige for hyldelisten, og de skal være bindspecifikke, d.v.s. der skal være ét kort til hvert bind i flerbindsværker. Sektion Bibliotekskatalogisering deltager i forberedelserne (kravspecifikation, ændring af seddelfortegnelser/-blanketter og information).

Genrebetegnelse på børneskønlitteratur

Udvalgsarbejde pågår i 1986 for at afklare, om central påføring og inddatering til BASIS af genrebetegnelser på børneskønlitteratur kan forbedre børnebibliotekernes online-søgemuligheder, jvf. Se iøvrigt handlingsplanens afsnit om Børnebiblioteksområdet.

Genrebetegnelserne tænkes i givet fald udarbejdet af Bibliotekskatalogiseringens notekonsulenter og inddateret i Bibliotekskatalogiseringen fra 1987.

Trykte kort på katalogmaskine

Gruppen deltager i 1987-88 som biblioteksfaglig konsulent i arbejdet med at omstille programmer og produktion af trykte kort til katalogmaskinen.

Deklarationer for skolebibliotekerne

Igangværende udviklingsprojekt vedr. deklarerationer for skolebibliotekerne kan, såfremt skolebibliotekerne viser interesse herfor, resultere i, at der skal udarbejdes/inddateres deklarerationer også på dette område, jvf. Handlingsplanens afsnit om Skolebiblioteksområdet.

RETROKATALOGISERING**Løbende opgaver**

I Retrokatalogiseringsgruppen foretages redaktion og inddatering af titler til:

- ULF kataloget
- KKB's tilvækstkatalog
- PIF (Periodica i folkebibliotekerne)

samt

inddatering til og vedligeholdelse af BC's edb-baserede kataloger, f.eks.:

- Ølstykke-kataloget
- Børne- og Skolebibliotekskatalog
- Nyere dansk faglitteratur

Som en midlertidig opgave inddateres udenlandsk litteratur og periodica for Esbjerg, Herning og Aalborg. Dette ophører, når BC begynder at katalogisere direkte til basen i Aalborg.

Gruppens arbejdsområde omfatter den **Katalogiseringservice**, omfattende klassifikation og katalogisering, som Bibliotekscentralen tilbyder folke- og uddannelsesbiblioteker.

Indvandrerservice

I efteråret 1986 udsendtes tilbud om central service for indvandrerlitteratur som resultat af nordisk biblioteks-samarbejde. I en 2-årig forsøgsperiode er planlagt tilbud om ca. 2100 titler, og BC har påtaget sig at levere katalogkort og udlånsudstyr til de titler, som indkøbes af danske biblioteker. Der er bevilget kr. 75.000 fra Rådighedssummen til at starte projektet i samarbejde med Folkebibliotekernes Indvandrerbibliotek.

Det løbende arbejde vil omfatte administration af servicen, herunder samarbejde med BTJ og Folkebibliotekernes Indvandrerbibliotek, klassifikation, evt. tilretning af katalogisering samt redaktion af udlånsudstyr og kort. Endvidere vil den løbende katalogiseringservice kunne udvides med tilbud om katalogisering på indvandrersprog.

DK5-rettelser

I løbet af efteråret 1986 forventes inddateringsarbejdet i forbindelse med generelle klassifikationsrettelser overtaget af Retrogruppen. Arbejdet omfatter tillige koordinering mellem de forskellige kataloger og udskrivning af liste over rettede titler til bibliotekerne. Området har hidtil været delt mellem flere grupper/sektioner og klassifikationssekretæren. Der har været ydet tilskud fra Rådighedssummen til rettelsesarbejdet.

Nye opgaver

Inddaterings- og katalogiseringservice

Inddatering og katalogisering for biblioteker, der tilslutter sig Biblioteksdata. Tilbudet vil især være rettet mod mindre biblioteker, som kun har anskaffet få titler udover de centralt katalogiserede.

Igangsætning: 1987.

Inddatering af titler og udbygning af poster i forbindelse med tilbud om katalogproduktion for virksomheder, institutioner og biblioteker f.eks. Folkebibliotekernes Indvandrerbibliotek, Depotbiblioteket og Landscentralen for Undervisningsmidler.

Korporationsnavne

Jvf. beskrivelse i Grundkatalogiserings handlingsplan.

BIBLIOGRAFISK AFD./BIBLIOTEKSKATALOGISERING

Gennemgang af udenlandske korporationsnavne fra ULF foretages i 1988 med henblik på ny udgave af publikationen Korporationsnavne.

RETROPROJEKTGRUPPEN

Den centrale retroinddatering baseres på en 3-årsplanlægning, der 1985-87 forventer at inddatere/ajourføre min. 90.000 titler.

Inddateringsområde	Forventet titelmængde	Er inddateret/Ajourført (pr.
Dansk Bogfortegnelse 1970-75	41.389	15.000
Skønlitteratur	5.752	5.752
Børnebibliotekskatalog 1920-59	3.000	1.100
Plader og bånd	11.000	2.800
Musikalier	5.400	2.600
AV-materialer	1.100	566
Mønsterkatalog II	8.400	1.100
Mønsterkatalog I	14.600	-
Jyske centralbiblioteker	34.000	15.400

Af disse opgaver er inddatering af plader, bånd og musikalier ikke planlagt færdiggjorte indenfor projektet, ligesom inddatering af titler fra jyske centralbiblioteker over 30.000 ikke er garanteret i samarbejdsaftalen. Inddatering af Mønsterkatalog I er prioriteret lavest, og påbegyndes først når øvrige projekter er sikret færdiggørelse.

Arbejdsgruppen har i projektes første 1 1/2 år ud over retroopgaverne på taget sig en række opgaver i forbindelse med udbygning af ældre poster i BASIS, herunder inddatering af noter stammende fra retrospektiv lydbogsregistrering samt inddatering af ældre børnetitler for Forlagsredaktionen. Sådanne opgaver forventes fortsat løst.

I forbindelse med nedlæggelse af BC's kortlager i 1986 varetager gruppen klassifikation og inddatering af ældre danske titler, som ikke findes i basen (jvf. Trykte kort/materialevalgshjælpemidler: Omkatalogisering af ældre danske titler). Anslået omfang max. 2 pr. dag.

BIBLIOGRAFISK AFD./BIBLIOTEKSKATALOGISERING

Arbejdsgruppen omfatter 4 3/5 bibliotekar og 2 assistenter i 1 arbejdslokale med 5 skærmterminaler. Derudover påregnes 1/4-1/2 bibliotekar anvendt på kvotatimebetaling til dækning af det totale personalebudget med arbejdsplads i Retrogruppen.

Under forudsætning af driftsopgaver eller ad hoc opgaver i lighed med samarbejdsaftalen med de jyske centralbiblioteker, kan der blive tale om en forlængelse af Retroprojektgruppen efter 1987.

OCLC-projekt

I samarbejde med OCLC (Online Computer Library Center), Forskningsbibliotekernes EDB Kontor og en række - på nuværende tidspunkt ikke identificerede - folke- og forskningsbiblioteker planlægger Bibliotekscentralen gennemført et projekt, som vil give adgang til OCLC-basen (Online Union Catalogue).

Projektet, som vil strække sig over ca. 6 måneder med forventet iværksættelse december 1986, har følgende formål:

- 1) At fastslå i hvilken grad OCLC-basen kan være danske biblioteker behjælpelig ved a) accessionskatalogisering b) retroinddatering i forbindelse med overgang til kataloger i maskinlæsbar form.
- 2) At klarlægge i hvilken udstrækning poster fra danske biblioteker kan øge OCLC-basens indhold og værdi for brugerne i USA og andre lande.

DATABASEBESTYRER**Løbende opgaver**

Basebestyrerens opgave er at sikre den bibliografiske fællesbase BASIS' ensartethed og anvendelighed gennem varetagelse af følgende arbejdsområder:

Beskrivelse af, hvilke **regler** der gælder for bibliotekernes katalogisering, klassifikation, formatering og inddatering til BASIS.

Fastlæggelse af, hvilket **niveau for katalogisering** der kan accepteres i samarbejde med bibliotekerne.

Deltagelse i udviklingen af katalogiseringssystemet bl.a. med henblik på en effektiv **autoritetskontrol**.

Udarbejdelse af retningslinier for **rettelsesprocedurer**.

Brugerkontakt og -undervisning

Basebestyreren står for brugeroplæringen i katalogisering til BASIS og skal løbende holde kontakt med katalogiseringsmodulets brugere vedlige samt sørge for udarbejdelse af informationsmateriale om de gældende krav og regler.

Basebestyreren er organisatorisk placeret som en stabsfunktion til sektionslederen for Bibliotekskatalogiseringssektionen.

Sektionens opgaver

Ansvarsområdet for AV-katalogisering omfatter grund- og bibliotekskatalogisering af ikke-musikbærende av-materialer.

Registreringen er tilgængelig on-line i BASIS og anvendes i produktion af nationalbibliografiske fortegnelser, materialevalgshjælpemidler, katalogprodukter og biblioteksteknisk udstyr.

Informationsteknologien har udviklet nye medieformer, der er ved at finde indpas i bibliotekerne. Denne udvikling følges nøje med henblik på at tilpasse den centrale service til bibliotekernes behov.

Da folkebibliotekerne er begyndt at integrere de nye medier ved at etablere forsøg, er det en oplagt opgave at indgå i et tæt samarbejde med forsøgsbibliotekerne. Det vil medvirke til en positiv og frugtbar udvikling at kunne bidrage med en bibliografisk og materiale-mæssig viden og service og samtidig høste erfaringer der kan gavne den centrale av-service. I 1986 er der således indgået et samarbejde vedrørende mikrodatamatprogrammer som biblioteksmedie med HELOS-projektets børnebiblioteker.

Derfor er det nødvendigt at afsætte ressourcer til dette udviklingsarbejde, således at Bibliotekscentralen kan spille en mere aktiv rolle over for bibliotekerne og gennem de høstede erfaringer skabe et kvalitativt grundlag for udarbejdelsen af den centrale service på av-området.

Løbende opgaver

I sektionen redigeres og udarbejdes:

Dansk lydfortegnelse
Dansk billedfortegnelse
AV-seddelfortegnelsen
Trykte kort og udlånsudstyr til AV-materialer
AV-beskrivelser

Der foretages klassifikation og inddatering af av-materialer til en række kataloger, bl.a.:

Filmregistret
Børne- og Skolebibliotekskatalogerne
Landscentralens Båndkatalog
Amtscentralkatalogerne

Sektionen varetager en **forklassifikations-service** over for av-forlag, distributører m.v. til brug for biblioteksklargøring af av-materialer.

Sektionen styrer **FLIP**-projektet, som er en ressourcebesparende Forhåndsregistrering af Lydbøger I Produktion, der har til formål at undgå dobbeltproduktion af en bog som lydbog. Sektionen har en observatørpost i Samordningsudvalget for lydbogsproduktion.

Sektionen er repræsenteret i Det danske Katalogregeludvalg og varetager funktionen som sekretær i underudvalget vedrørende nye katalogiseringsregler for ikke boglige materialer.

Nye opgaver

Filmregistret on-line

Film- og videobånd i Filmregistret 1962- forventes at blive gjort online-tilgængelig i løbet af en kortere årrække. På baggrund af indstilling fra Pædagogisk Udvalg forventes film fra Statens Filmcentral inddateret i 1987. Omfang: ca. 1.400 titler.

Afhængig af støtte fra Skolebibliotekernes Rådighedssum vil alternativt et lignende inddateringsprojekt blive realiseret, omfattende produktion af katalog over film og video, der er tilgængelige og relevante for folkeskolen. Den alternative opgave vil i givet fald have et mindre omfang end den førstnævnte.

Katalogiserings- og inddateringservice for av-materialer

Servicetilbud til folkebiblioteker og uddannelsesinstitutioner omfattende katalogisering og inddatering til BASIS, med mulighed for levering af grundkort, kortsæt og udlånsudstyr. Under planlægning. Start 1987.

Landscentralen for Undervisningsmidler's katalog

(F, G, V, E og U)

Retrospektiv inddatering samt sekundær katalogisering af av-materialer incl. laborative materialer, samt opdatering af eksisterende av-poster i BASIS.

Omfang ca. 1.000 titler.

Under planlægning. I givet fald igangsætning i 1987.

HELOS-projekt. Børneservice

Tilbud om central registrering af de biblioteksrelevante programmer i forsøgsbibliotekerne, herunder tilbud om levering af data på diskette. Tilbud om udlånsudstyr. Formidling af viden om producenter og om vurderingskriterier for programmer.

Samarbejdet forventes at give feed-back på kvaliteten af den centrale service for programmer, herunder levering af data på nye disketter, erfaringer med kvalitetsvurdering, som kan anvendes ved etablering af anmeldelser/deklarationer af programmer samt ved udarbejdelse af indkøbsvejledning.

Katalogmaskinen

Som konsekvens af ændret produktionssystem skal udtræk af de forskellige fortegnelser, kataloger m.v. ske bl.a. på basis af katalogbeskrivelser. Disse dannes og vedligeholdes af de produktansvarlige. Dette forudsætter oplæring i anvendelse af MARC-baseret katalogbeskrivelsesprog samt selve inddateringen af katalogbeskrivelserne i 1987.

Forventet driftsstart 1988.

DR-videoforsøg i Bibliotekerne

Tilbud til forsøgsbibliotekerne om katalogkort og udlånsudstyr på DR-udsendelser, der er registreret i Dansk billedfortegnelse.

Nationalbibliografisk registrering af mikrodatamatprogrammer

Under overvejelse.

Forudsætter godkendelse i Nationalbibliografisk råd af mikrodatamatprogrammer som nationalbibliografisk registreringsværdigt medium samt placering af registreringsansvaret hos Bibliotekscentralen.

Anmeldelse/deklarationer til av-materialer

Forslag fra UMATVA-betænkningen, som blev et meget højt prioriteret ønske på UMATMA-konferencerne. Igangsætning inden for planperioden.

Indvandrerservice

Udbygning af det igangsatte fællesnordiske forsøg. Rapport fra den nordiske arbejdsgruppe påpeger det vigtige i at bibliotekerne tilbyder av-materialer for indvandrere, der kommer fra mindre læsevante miljøer. Igangsættes i løbet af planperioden.

Registrering af laborative materialer

Foreløbig registrering på ufuldstændigt niveau i Folkeskolens grundfortegnelse. Igangsættes i løbet af planperioden.

Emneindeksering af biblioteksrelevante av-materialer

Udbygning af det igangsatte emneindekseringsprojekt med tildeling af emneord til titler i av-seddelfortegnelsen i planperioden.

AV-seddelfortegnelsen

Tilbud om delabonnement på disketter af AV-seddelfortegnelsen (f.eks. lydbogsfortegnelse) planlægges i 1986 med henblik på start 1987.

Trykte kort og udlånsudstyr

Det nuværende tilbud planlægges udvidet med tilbud om hyldelistekort, grundkort og kortsæt til av-materialer i BASIS.
Start: 1988.

Sektionens opgaver

Indeksredaktionens ansvarsområde er hovedsagelig:

1. Løbende at overvåge udgivelsen af trykte publikationer der indeholder flere mindre bidrag i form af artikler, anmeldelser og lignende. Med trykte publikationer forstås i praksis danske tidsskrifter, aviser og bøger.
2. Af denne mængde publikationer sørge for at en delmængde selekteres til registrering.
3. Fra den selekterede delmængde at sørge for registrering af relevante artikler, anmeldelser og andre bidrag, samt for publikation af registreringerne.

Det siger sig selv at forholdet mellem udgivelsesmængden, punkt 1 ovenfor, og redaktionens kapacitet bliver bestemmende for punkt 3, registreringen, og at udgivelsesmængden dermed er af afgørende betydning for kvaliteten af de produkter som passerer gennem Indeksredaktionen.

Løbende opgaver

Dansk artikelindeks

Nationalbibliografisk registrering af avis- og tidsskriftartikler. Beskrivelse og vurdering af nye tidsskrifter med henblik på optagelse til indeksering. Rådgivende Udvalg for Artikelindeksering.

Udviklingen indtil 1982 var præget af stigende abonnements- og stigende priser. Ny prismodel lanceret foråret 1983 vendte denne udvikling. Der er fortsat i 1985 en mindre nettotilgang af abonnenter. Statsfinansiering af nationalbibliografien fra 1986 har gjort at denne tendens er fortsat.

Mange af de nye abonnenter på artikelindeksen, der er kommet til efter den nye prismodels indførelse, er biblioteker i uddannelsessektoren. Ved at sammenligne abonnenter og ikke abonnenter blandt bibliotekerne i denne sektor, får man indtryk af, at mange biblioteker ikke ved hvor meget af artikelindeksens indhold, de kunne drage nytte af.

Følgende forventninger kan baseres på dette indtryk: Det vil være muligt at få flere abonnenter inden for uddannelsessektoren. De kommer lidt efter lidt af sig selv, men kunne komme hurtigere, hvis vi kan foretage en grundigere orientering og markedsføring. Den forbedrede statsfinansiering er en meget afgørende faktor her. Uanset etablering af en artikelsøgebase vil denne sektor have behov for en trykt udgave mange år endnu.

Dansk anmeldelsesindeks

Nationalbibliografisk registrering af anmeldelser fra aviser og tidsskrifter.

Oplaget er meget lille (116 abonnenter pr. oktober 1986) men har dog været svagt stigende.

Overførsel til et databasesystem er stadig påkrævet, idet det er et af de få steder, hvor der i Indeksredaktionen kan ske en virkelig rationalisering. Desuden er sikring af en mere stabil produktionsrytme afgørende nødvendig. Efter gennemførelse af "artikeldatabaseprojektet" er det tanken at tage spørgsmålet om en "anmeldelsesdatabase" op, i den forbindelse også at se på indskrivningssystem for anmeldelsesindeksen.

Artikler i bøger

Registrering af artikler fra et biblioteksrelevant udvalg af bøger (seddelfortegnelser- eller trykte kort bøger).

En flerårskumulering er planlagt af brugsmæssige grunde - der er i hver årgang mange decimalgrupper med få indførsler. Udgivelse afhænger af overvejelser om nyt produktionssystem. 2 andre projekter gør det ønskeligt at analysere "Artikler i bøger" en gang til, så eventuelle ændringer kan gennemføres fra begyndelsen af en ny kumuleringsperiode: 1) artikeldatabaseprojektet: online adgang til "Artikler i bøger" og 2) emneordsprojektet. Hvis både bøger (som helhed) samt avis- og tidsskrift-artikler efterhånden emneindekseres, vil det virke mere og mere besynderligt, at specielt "Artikler i bøger" ikke bliver det.

Udenlandske tidsskriftanalyser

Indeksredaktionen foretager en redaktionel gennemgang af indberetninger fra Københavns Kommunes Biblioteker med særligt henblik på klassifikation og emneord.

"Udenlandske tidsskriftanalyser" vil indgå i Artikelbasen og blive online søgbar på denne måde. Når der i denne forbindelse er samlet erfaringer med behovet for søgning efter den almene udenlandske tidsskriftlitteratur, må tiden være inde til en genvurdering af "Udenlandske tidsskriftanalyser", særligt med hensyn til omfanget af indekseringen. Er grunden til den begrænsede interesse, at bibliografien er for lille til at du til noget?

Tidsskriftindeks for skolebiblioteker

Er overført til produktion via indeksproduktionsdatabasen fra 1984. Samtidig er ansvaret for registrering helt overgået til Indeksredaktionen.

Der er tale om dels genbrug af poster fra "Dansk artikelindeks", dels indeksering af yderligere et mindre antal tidsskrifter specielt til skolebiblioteksindeksen.

Skolebiblioteksindeksen er nu lanceret som en form for supplement til "Katalog for Skolebiblioteker". Den skal efterhånden udbygges til at omfatte en kumulering af 4 løbende år.

Anmeldesservice

Udsendelse i abonnement af fotokopier af anmeldelser fra udvalgte dagblade. Anmeldeskopierne er forsynet med verificerede oplysninger om den anmeldte bog.

I forbindelse med anmeldelsesindeksens overførsel til nyt produktionssystem må udvikles et integreret system til verificering af anmeldelser og udskrivning af data til anmeldesservice og indskrivning til anmeldelsesindeks.

Grønlandsk avis- og tidsskriftindeks

Registreringen foretages af Det Kongelige Bibliotek og indberettes herefter til indeksdatabasen.

Produktion via indeksdatabasen er gennemtestet, og der er indtil nu indskrevet 563 artikler til det bind, der skal dække 1970-1974. Det er håbet, at en mere automatiseret produktion (m.h.t. sortering, registerfremstilling og reduktion af korrektur) vil kunne speede denne stærkt forsinkede del af nationalbibliografien op.

Nye opgaver

Artikelbasen

"Artikelbasen" åbnes i 1987 i form af en søsterbase til "BASIS". Der forventes ikke nogen afvigelser af betydning fra den udsendte kravspecifikation, der indeholder en brugerorienteret beskrivelse af søgemuligheder, skærbilledopstilling o.s.v., så den kan stadig bruges om en dækkende beskrivelse af basen. Den mere tekniske specifikation af krav til datakonvertering fra den Honeywell Bull baserede indeksproduktionsdatabase i Bibliotekscentralen til den nye søgedatabase er afsluttet og den egentlige programmering af indledt. Konverteringen af data fra produktionssystemet til on-line "Artikelbasen" vil ske i form af et udtræk af poster fra Honeywell Bull datamaten, der efterfølges af den egentlige konvertering til MARC formatet på Bibliotekscentralens RC8000 datamat.

Søgedatabasen bliver i filosofi, opbygning og kommandoer analog med "BASIS", men får fordel af, at der er emneord knyttet til hver post, og i bred almindelighed af den store og bredspektrede artikelmængde som stilles til rådighed lige fra starten: "Dansk artikelindeks" 1981-1984 samt de løbende udgaver plus de forskellige "småindekser" nævnt i det foregående afsnit. Senere vil "Dansk artikelindeks 1979-1980" komme til.

Statsfinansieringen af nationalbibliografien dækker datafremskaffelsen, det vil sige katalogisering, indtastning og opbevaring af data, hvad der beløber sig til broderparten af omkostningerne for et produkt som "Dansk artikelindeks". Biblioteker og andre som ønsker at udnytte artikeldataene skal herefter selv betale publicerings-, distributions-, eller transmissions- og benyttelses-omkostninger, uanset om de vil benytte den trykte udgave eller et søgesystem.

For Artikelbasen, som det aktuelle tilfælde, skal brugerne selv betale omkostningerne til at holde en stor og voksende database online - 150.000 poster voksende med 30.000 om året - samt nødvendig kapacitet med hensyn til svartider, antal indgange til systemet, brugeruddannelse og vejledning osv. osv.

Ved udformningen af den endelige prismodel for Artikelbasen vil Bibliotekscentralen tilstræbe at benytterne af artikeldata stilles så frit som muligt med hensyn til om de vil søge i trykte udgave, om de vil søge online, eller om de vil vælge en blanding af de to former. Denne politik skulle samtidig sikre, at Bibliotekscentralen økonomisk set kan holde sig neutral i valget mellem søgning i den trykte udgave og online søgning.

I forbindelse med arbejdet med Artikelbasen, har sektionen foretaget en konsekvensanalyse. Formålet med konsekvensanalysen har været at forudse problemer som vil opstå sammen med Artikelbasen, at registrere dem og skitsere problemløsninger eller i det mindste at få startet på problemløsningsprocesserne. Og i det omfang vi ikke umiddelbart kan eller vil løse forudsete problemer at skitsere en politik, som kan forklare vores standpunkt.

Brugsmæssigt afhænger Artikelbasens succes eller fiasko selvfølgelig af to ting:

1. At en søgning kan frembringe relevante referencer mens de stadig er aktuelle for brugeren.
2. At de registrerede artikler kan fremskaffes, også mens de er aktuelle og relevante.

Konsekvensundersøgelsen har derfor først og fremmest beskæftiget sig med for det første de faktorer, som betinger søgeresultatet, og for det andet bibliotekernes mulighed for artikelfremskaffelse.

Forskningssektorens krav til artikelregistrering

Rapporten "Dansk artikelindeks og forskningssektorens behov for registrering af artikler" er planlagt til udgivelse omkring nytår 1987. Den munder ud i en indstilling som indeholder en række perspektiver for

BIBLIOGRAFISK AFD./INDEKSREDAKTIONEN

Artikelindeks og Artikelbase og skal derfor resumeres her. Rapporten vil i øvrigt, når den udkommer, være den mest fyldige kilde til informationer om "Dansk artikelindeks" som findes publiceret.

Med forskningssektorens behov for registrering af dansk artikelstof som kritisk vinkel påpeger rapporten nogle svagheder og kvaliteter ved Artikelindeksen og munder ud i en række konstruktive forslag til forandringer, som forventes at gøre Artikelindeks og Artikelbase til bedre redskaber til forskningsformidling, ikke alene for forskningsbiblioteker, men for alle bibliotekstyper.

Udgangspunktet for rapporten er, at en række fag har konstateret behov for bedre genfindingsmuligheder for dansk publiceret forskning. Tidsskriftartikler er en litteraturtype, som har særlig interesse.

Med det formål at økonomisere med det samlede biblioteksvæsens ressourcer og for at undgå unødvendig dobbeltregistrering har DANDOK's referencegruppe vedrørende dansk forskningsregistrering og databaseproduktion og Bibliotekscentralen i samarbejde undersøgt, hvor vidt forskningssektorkrav til registrering og genfindning af danske artikler kan opfyldes af "Dansk artikelindeks", eventuelt ved en udvidet eller ændret registrering.

Rapportens hoveddel er en undersøgelse af Artikelindeksens selektion af publikationer til indeksering, hvor konklusionen er at indeksen bør øges med cirka 20 procent, dels med nogle, men ikke så mange, egentlige forskningstidsskrifter, dels med en del praktisk formidlende fagtidsskrifter. For "Artikler i bøger" understreges det ønskelige i at registreringsgrundlaget udvides fra bøger katalogiseret til Bibliotekscentralens trykte kort til alle bøger optaget i "Dansk bogfortegnelse".

Udvalget af artikler fra de indekserede tidsskrifter bedømmes som tilfredsstillende. Kommentarer til klassifikationen tyder på, at den danske "Decimalklassedeling" (DK5) opfattes som en afgørende vanskelighed ved benyttelse af "Dansk artikelindeks".

Det anbefales, at der gives et større antal emneord pr. artikel til brug for søgning i Artikelbasen, end der hidtil er givet i indeksen. Desuden anbefales etablering af et hierarkisk system til lokalitetsangivelse og systematisk tildeling af periodeangivelse.

Som fremtidige samarbejdsmuligheder er drøftet udveksling af artikeldata med andre databaser, først og fremmest fagbibliografier, tilføjelse af abstracts til de bibliografiske poster. Ønsker og krav til en forbedret Artikelindeks og Artikelbase formuleres som konkrete forslag til forandringer i rapportens afsluttende indstilling.

DANDOK rapportens forslag om en udvidelse af den mængde tidsskrifter og bøger som gennemgås til registrering forudsætter en personaleudvidelse. En gennemførelse af rapportens anbefalinger med hensyn til registreringsmetodik og -kvalitet kræver ligelede personale, dog i mere begrænset omfang, men forudsætter et udviklings- og efteruddannelsesprogram i Indeksredaktionen, som sideløbende med andre opgaver nok må gennemføres over en årrække.

Legatindeks

Der er fra 1983 klippet annoncering af legater med henblik på udgivelse af en samlet oversigt med registre. Planlægning og undersøgelsesarbejde er gået videre i 1984, 1985 og 1986. Da det imidlertid er oplyst, at et andet forlag har en større almen legathåndbog under udarbejdelse, og planlægger udgivelse i foråret 1987 er Bibliotekcentralens projekt henlagt indtil denne er udkommet og kan vurderes.

Børnelitteraturindeks

"Børnelitteraturindeks" er et nyt produkt som skal give en samlet oversigt over anmeldelser og analyser af børne- og ungdomslitteratur. En let tilgængelig adgang til det materiale, som nu findes spredt i flere forskellige indekser: Artikelindeks, Anmeldelsesindeks, Artikler i bøger, Anmeldelser i pædagogiske tidsskrifter og Litteraturtolkninger. - Målgruppe: Børne- og voksenafdelingernes referencesamlinger, skolebiblioteker, mellem-uddannelsernes biblioteker, lærere, pædagoger, studerende. - Indhold: Anmeldelser, tolkninger og analyser af børne- og ungdomsbøger. - Medtaget fra: De større landsdækkende aviser, tidsskrifter, bøger, lektøruddtalelser.

Der er planlagt udgivelse af en retrospektiv registrant dækkende 1980-1984. Udgivelsestidspunkt er p.t. uafklaret. Denne skal umiddelbart efterfølges af en løbende registrering fra 1985.

Gruppens opgaver

Musikkatalogiseringssektionen har til opgave at klassificere, katalogisere og inddatere musikkbærende materialer, d.v.s. grammofonplader, kassettebånd, compact-discs og noder. Sektionen varetager indenfor musikområdet kontakten med leverandører og biblioteker.

I sektionen redigeres (i samarbejde med eksterne konsulenter) og udarbejdes:

G-seddelfortegnelserne
M-seddelfortegnelserne
Trykte kort til grammofonplader og -kassettebånd
Trykte kort til noder

G-fortegnelsen er fra 1985 udvidet med en compact disc-del omfattende foreløbig 400 titler årligt. Dette titeltal bør hæves gradvis i de nærmeste følgende år. Det vil imidlertid ikke foreløbig være fagligt forsvarligt at lade det ske på bekostning af grammofonplader og kassettebånd.

Endvidere udarbejdes:

Kataloget "Musikplader og -bånd"
Indekset "Pladeanmeldelser. Rytmask musik"
Accessionskataloget "Musikalier i danske biblioteker" (MUSACC)
Musikaliekatalog (mikrokortudgave)
Musikaliekatalog for børn
Gigantnode-katalog
Danske grammofonplader + kassettebånd

Andre opgaver:

Katalogisering/inddatering af et mindre antal indberettede titler til "Børnebibliotekskatalog. Grammofonplader. Kassetiebånd".

Sektionen udfører konsulentvirksomhed for Forlagsredaktionen i forbindelse med udgivelsen af publikumsmateriale på musikområdet.

Sektionen er involveret i det centrale retroinddateringsprojekt.

Sektionen har deltaget i arbejdsgruppen for udarbejdelse af nye fælles katalogiseringsregler for folke- og forskningsbiblioteker for av-materialer, og har haft sekretærfunktionen i arbejdsgruppen om lydoptagelser.

Nye opgaver

Nationaldiskografi

I 1985 er en kravspecifikation til en dansk nationaldiskografi - "Danske musikoptagelser" - vedtaget i Nationalbibliografisk Udvalg. Nationaldiskografiens udarbejdelse fordrer et samarbejde med Nationaldiskoteket, hvis katalog - "Danske grammofonplader & kassettebånd" - den afløser. Der påregnes en planlægningsperiode i 1986/87. Udgivelsens start vil desuden afhænge af nye katalogiseringsreglers ikrafttræden.

Anmeldelsesordning i tilknytning til G-fortegnelsen

UMATVA foreslår deklARATIONER med vurderinger til alle G-fortegnelsestitler, til de B-mærkede voksentitler ønskes to vurderinger. I 1985 blev gennemført et forsøg. På grundlag af en vurdering af forsøget planlægges en permanent anmeldelsesordning.

Pladeanmeldelser. Klassisk musik

En "klassisk" parallel til "Pladeanmeldelser. Rytmisk musik" overvejes. Der skal eksperimenteres med udformningen (uniforme titler).

Udbygning af Musikaliekatalogen

Udbygningens afslutning med seddelfortegnelse over beat m.m. scenisk musik og samlet katalog er udsendt. Udsendelse er ikke fastlagt.

Klassemærkerettelser

Rettelser af klassemærker på musikaler og plader/bånd i BASIS i overensstemmelse med eventuelt ændring af DK5 gruppe 78.3-8.

Revision af opstillingssystem for musikplader og -bånd

Arbejdsgruppe ventes nedsat 1986-87. Opgaven indebærer varetagelse af sekretærfunktion og eventuelt retrospektivt rettellesarbejde af betydeligt omfang.

Emneordsindeksering

Der forventes nedsat en arbejdsgruppe under Det rådgivende Udvalg for Online-emesøgning om emneindeksering på musikområdet. Arbejdsgruppen skal opstille retningslinier for et forsøg med tildeling af emneord til musikmaterialer med henblik på udformningen af en løbende emneindeksering (jvf. anbefalinger i rapporterne "Online-emesøgning" og "Musikkatalog og decentralt edb-system"). Det af arbejdsgruppen foreslåede forsøg forventes at kunne udføres fra efteråret 1987.

Levering af uklargjorte noder

Fra 1987 planlægges leveringstilbud af uklargjorte noder udover M-fortegnelsestitler med tilhørende hyldelistekort, udlånsudstyr og grundkort, som produceres ved hjælp af laserprinter i forbindelse med katalogiseringen til "Musikaler i danske biblioteker".

Gruppens opgaver

Udenlandsk bogvalgsvejledning har til opgave at udarbejde vejledningsmateriale til bibliotekernes indkøb af udenlandsk litteratur indenfor hovedsprogene.

Udenlandsk bogvalgsvejlednings mål for de næste år er:

1. at fastholde nuværende abonnenter og opsøge nye markeder
2. at fastholde det faglige niveau
3. at styrke bogimporten

For at fastholde og styrke det faglige niveau arbejdes der henimod atter at øge titeltallet til de 8000 titler, der oprindeligt var årsnormen. En forudsætning herfor er en genoprettelse af den 4. områdelektørstilling, når der bliver økonomisk mulighed for det.

U-fortegnelsestallet på ca. 1300 titler pr. år forventes uændret, eller kun svagt stigende. Sideløbende hermed overvejes løbende muligheder for at øge omsætningen indenfor bogleveringsservicen. Et led i dette vil være et stigende antal titler, der tilbydes via årbogslisterne.

Nye opgaver

Et led i opsøgningen af nye markeder vil være fremstød overfor ikke-folkebiblioteker, men også udarbejdelse af nyt orienteringsmateriale og møder med folkebibliotekerne (ikke sket siden 1982/83) må prioriteres højt.

Øget edb-anvendelse vil kunne give Udenlandsk bogvalgsvejledning nye muligheder. Der arbejdes fortsat med mulighederne for at kunne udnytte laserprinterne direkte ved udsendelse af materialet, ligesom mulighederne for kumuleringer af materialet og/eller registre hertil overvejes - evt. på mikromedie.

En endnu mere vidtgående anvendelse af edb'en er en direkte on-line version af UBV-materialet på bibliotekerne. Fordele/-ulempere/økonomi bør overvejes, når bibliotekernes on-line anvendelse har nået et passende omfang.

Andre muligheder for forbedringer af materialet, der vil blive arbejdet på de kommende år, er en undersøgelse af behovet for flere anmeldelser af mikroformer og UBV's muligheder for at imødekomme et eventuelt behov samt søge en forøgelse af emnelisternes antal.

Afdelingens opgaver

Forlagsredaktionen varetager redaktion, planlægning, tilrettelæggelse, kalkulation og markedsføring af BC's udgivelsesprogram. På grundlag af udgivelsesprogrammet udarbejdes en produktionsplan, hvis gennemførelse kontrolleres og styres af Forlagsredaktionen.

De administrative funktioner i forbindelse med lydbogsproduktion og Nyt Dansk Litteraturselskab er også placeret i Forlagsredaktionen.

Redaktionel bearbejdning

Forlagsredaktionen arbejder med flere kategorier af manuskripter:

1. Edb-producerede indberetningskataloger som f.eks. "Børnebibliotekskatalog", "Katalog for skolebiblioteker", "Nye bøger" og "Nyere dansk faglitteratur".
2. Edb-producerede bibliografier og kataloger, hvor det indholdsmæssige og faglige ansvar ligger i Bibliografisk Afdeling.
3. Egne manuskripter, først og fremmest rækken af indekspublikationer og andre kataloger, som udarbejdes på grundlag af trykte kort.
4. Manuskripter, som kommer udefra såvel til kataloger og boglister, som til større publikationer og bibliografier.
5. Med den teknologiske udvikling bevæger vi os hen imod at flere og flere selv har adgang til tekstbehandlingssystemer. Derfor vil nogle eksterne manuskriptudarbejdere kunne aflevere manuskripter, som er direkte produktionsklargjorte.

Produktionsstyring

Produktionsplanen er grundlaget for hele Bibliotekscentralens udgivelsesvirksomhed. Udformningen af planen tages løbende op til vurdering.

I bestræbelserne for at opnå en bedre styring er samarbejdet med Bibliotekscentralens konsulenter og de øvrige sektioner i fortsat udvikling. Koordineringen og prioriteringen af edb-udviklingen er således blevet formaliseret i forlagets regie i form af de såkaldte edb-prioriteringsmøder - et samarbejde af stor betydning for planlægningen.

I forbindelse med f.eks. samarbejdet med Landscentralen for Undervisningsmidler er det interne samarbejde blevet udviklet i form af produktionsgrupper. I disse grupper deltager både de katalogiserende afdelinger, Biblioteksudvik-

viklingsafdelingen, eventuelt konsulenter foruden Forlagsredaktionen. Også denne samarbejdsform vil blive fulgt op, da den har vist sig af stor værdi for koordineringen af arbejdet med produkterne.

Markedsføring

Forlagsredaktionen har ansvaret for, at de enkelte produkter markedsføres optimalt, og samarbejder med andre grupper og sektioner i huset om dette. I samarbejde med informationskonsulenten udarbejdes og produceres hver uge BC-information.

Forlagsredaktionen arbejder hele tiden på, at BC-information udformes typografisk så attraktivt som muligt, og at der medtages evt. billede af publikationerne, samt af alle relevante oplysninger.

I forbindelse med markedsføringen af lagervarer er det hensigten at udgive ajourførte kataloger og servicebeskrivelser over vore produkter, ligesom der holdes udsalg. Det vil være ønskeligt, om et statistiksystem kan kombineres med specialudtræk til de forskellige kundegrupper. I forbindelse med markedsføringen af lydbøger udarbejdes i Forlagsredaktionen's regi lagerlister over alle lydbøger.

Når nye produkter markedsføres udsendes anmeldereksemplarer samt pressemeddelelser også til modtagere uden for biblioteksvæsenet. Målet er også at annoncere i de relevante tidsskrifter/aviser.

Hvor der er mulighed for det, formidler Forlagsredaktionen samtryk med de øvrige nordiske bibliotekscentraler, Dansk bogtjeneste og danske forlag.

Forlagsredaktionen foretager endvidere i samarbejde med informationskonsulenten markedsføringen af Bibliotekscentralens del af Biblioteksdata. Dette har indtil dato været ret ressourcekrævende og vil ikke blive mindre i de kommende år.

Bibliotekscentralen må endvidere i de kommende år imødesee, at markedsføringen skal udvikles og tilføjes flere ressourcer i takt med, at vi i højere grad vil henvende os til nye kundegrupper.

Produktudvikling

Nationalbibliografier

Med den stigende tilslutning til Biblioteksdatas søgemodul reduceres grundlaget for de trykte udgaver af "Dansk bogfortegnelse". Men da de trykte udgaver fortsat udgør den redigerede udgave af "Dansk bogfortegnelse", er det nødvendigt at fastholde dem. Derfor udformes der et nyt abonnementssystem, der kan sikre fremtiden for de trykte udgaver - årskataloger såvel som 5-årskataloger. I samme forbindelse vil den løbende mikroudgave blive forbedret med hyppige kumuleringer.

"Dansk artikelindeks" vil blive tilbudt som onlineprodukt, og i den forbindelse forventer Forlagsredaktionen at kunne markedsføre den over for uddannelsesinstitutionsbiblioteker, fag- og firmabiblioteker.

"Dansk musikfortegnelse" redigeres af Det kongelige Bibliotek og bliver produceret som udtræk fra SAMKAT-basen, mens Bibliotekscentralen står for trykning og salg. I den forbindelse er der opstået et ønske om, at den bliver direkte søgbar i BASIS, hvilket fortsat er under forhandling mellem Bibliotekscentralen og Det kongelige Bibliotek. I denne forbindelse overvejes det at gøre "Dansk sangindeks" nationalbibliografisk dækkende. Løsningen af denne opgave vil nødvendiggøre tildeling af flere ressourcer på såvel personalesiden som "maskinsiden".

"Dansk anmeldelsesindeks" planlægges tilbudt i en laserprintet udgave, eventuelt opdelt i delelementer for at gøre den relevant for andre brugergrupper.

Faglitterære indekspublikationer og bibliografier

De første supplementer af:

Eventyrindeks
Gør-det-selv-indeks

produceret på mikrodatamat er under udgivelse.

Følgende er under udarbejdelse:

Guide to Nordic bibliography. Redigeres efteråret 1986 af Erland Munch Petersen og udgives af Bibliotekscentralen i 1987. Publikationen bliver støttet af Nordisk Kulturfond.

Jens Rex: Russisk skønlitteratur 1784-1984. Bibliografien bliver indskrevet på mikrodatamat af forfatteren. Udgivelse 1988-89.

Legatindeks. Udgivelse i 1987.

Lokalbibliografier:
Vejle amt. Udgivelse 1987.
Århus amt. Udgivelse 1987.
Ribe amt. Udgivelse 1988.

Biblioteksfaglig litteratur

Att söka i databaser. Ny udgave redigeres af NORDINFO. Udgivelse 1987.

Håndbog i opsøgende biblioteksbetjening. Redaktionen færdiggøres i 1986. Udgivelse 1987.

Publikumsområdet

På publikumsområdet sker udviklingen af produkterne i meget nært samarbejde med brugerne/bibliotekerne. I overensstemmelse med ønsker herfra, arbejdes der fortsat videre med en større grad af aktualitet i emnevalget til boglisterne.

Det er endvidere et stående ønske fra Forlagsredaktionen, at få en forbedret lay-out, men det forudsætter, at der afsættes flere midler til at betale illustratører m.v.

Biblioteksorientering

Det eksisterende materiale til biblioteksorientering er stærkt forældet, og det er tanken at genoplive arbejdsudvalget vedrørende biblioteksorienteringsmaterialer for voksne. I øjeblikket er der ikke ressourcer til denne opgave.

Blanketter

I forbindelse med de omlægninger af arbejdsgange, der sker ude på bibliotekerne, efterhånden som den teknologiske udvikling skrider frem, er det nødvendigt at tage hele blanketområdet op til diskussion. Det er hensigten at nedsætte et eksternt udvalg, der skal have en rådgivende funktion.

Laserprinterens mulighed som blanketproduktionsmaskine indgår i markedsføringen. Det, at maskinen kan printe bomærker, og på begge sider i samme arbejdsgang, at blanketterne nemt kan ændres, og at prisen pr. print er ens uanset oplag, betyder, at der kan tilbydes små oplag, d.v.s. at man kan undgå at bestille større oplag, som kræver lagerplads og som måske må kasseres, fordi der ønskes ændringer. Ud over interne blanketter og brevpapir, kan der være tale om selvklæbende etiketter med adresseoplysninger eller egentlige standardblanketter til biblioteksbrug, hvor den nuværende tiltryksløsning (som består af flere arbejdsgange) kan erstattes af en forenklet produktion.

Den afsætningsnedgang på blanketområdet, der må forventes med etablering af nye systemløsninger, skal imødegås gennem tilbud om levering af såvel standardvarer, som specialprodukter. Her tænkes på disketter, printerpapir, printerfarvebånd og specielle biblioteksblanketter i endeløse baner.

Kataloger til enkeltkunder

Samarbejdet med Depotbiblioteket er nu i så faste rammer, at følgende er udkommet:

Musikbærende materialer i Folkebibliotekernes Depotbibliotek.

Depotbibliotekets alfabetiske kortkatalog på mikrokort.
Folkebibliotekernes udenlandske børnebogssamling.

Bibliotekscentralen samarbejder med 7-8 amtscentraler og fælleskommunale samlinger om udgivelse af lokale kataloger. Dette samarbejde er baseret på muligheden af at udnytte de data, der er indlagt i BASIS suppleret med lokale oplysninger.

Der er i det forløbne år sket en vis produktudvikling, idet vi nu kan tilbyde 3 registerformer, og idet det nu er muligt at frasortere forskellige oplysninger i de enkelte poster efter eget valg (der kan her vælges mellem 4 felter). Denne fleksibilitet forventes yderligere udviklet ved færdiggørel-

sen af katalogmaskinen (RC 8000), hvorved tilbuddet om produktion af lokale kataloger formentlig vil blive endnu mere attraktivt.

Der er behov for lokale bibliotekskataloger, f.eks. over lydbøger og periodica, og det er tanken at forsøge at udvikle nogle systemer, der kan imødekomme disse behov. Udviklingen af disse nye katalogformer kræver et intenst samarbejde mellem BUA og Forlagsredaktionen, og der ligger et stort udviklingsarbejde forud for en eventuel indtjening på sådanne produktionsformer.

Kataloget til Københavns Kommunes Biblioteker forventes at eksistere i en årrække, men der arbejdes med en overgangsform produktionsmæssigt og prismæssigt, indtil biblioteket får online-søgesystem.

"Biblioteksrelevante titler", som har været en overgangsløsning for nogle biblioteker indtil søgemodulet, vil i 1987 ophøre.

Der er i 1985 indledt samarbejde med Landscentralen for Undervisningsmidler om produktion af deres båndkatalog. Et fortsat samarbejde vil være meget vigtigt dels for samarbejdet med amtscentralerne, dels fordi det vil være ønskeligt at indgå i produktion af andre af Landscentralens kataloger. I forbindelse med dette samarbejde er det meget vigtigt, at Bibliotekscentralen ikke kun er konkurrencedygtig på prisen, men også kan opfylde tidsterminer og kvalitetskrav.

Udviklingen af katalogmaskinen og anskaffelse af nyt produktionsudstyr i GRA, vil på alle punkter medføre en langt større fleksibilitet for hele vores udgivelsesprogram og betyde langt bedre muligheder for en egentlig produktudvikling.

Lydbøger

I 1985 faldt gennemsnitssalget af lydbøger yderligere, således at der nu sælges 50 eksemplarer i snit. Det lader nu til, at dette fald er stoppet, og Bibliotekscentralen er stadig konkurrencedygtig prismæssigt set. Den redaktionelle udvælgelse af titler er blevet strammet op, og titlerne, der tilbydes på BC-information, forsynes med noter.

Der planlægges et specielt fremstød over for skoler og amtscentraler, hvori der tages hensyn til andre materialevalgsprocedurer og krav om andet informationsmateriale end de traditionelle BC-informationer.

Der foregår i øjeblikket i forbindelse med revisionen af Ophavsretsloven overvejelser om Bibliotekscentralen fortsat skal udgive lydbøger efter paragraf 18 stk. 2.

Der er et stort behov for bog + bånd materiale til voksne læsehæmmede. Denne brugergruppe kan ikke anvende de eksisterende lydbøger, fordi læsehastigheden er alt for høj.

Desuden stilles der krav om et let tilgængeligt indhold. Vi undersøger p.t. muligheden for at producere disse materialer.

Salgsstyring

Forlagsredaktionen forestår udarbejdelse og opfølgning af alle salgsbudgetter i samarbejde med andre afdelinger i huset.

Stadig flere biblioteker er overgået til katalogiseringsbidragsordningen i forbindelse med bibliotekernes indførelse af søgemodulet. Antal tilsluttede kommuner var pr. 1.6.1986 90, og dette dækker over et indbyggertal på 2.1 mill. I 1987 forventer vi yderligere en tilgang på 25 kommuner med i alt 400 t. indbyggere. Abonnementstallene på produkter produceret ud fra bibliografiske oplysninger i BASIS er som forventet dalende. Abonnementstallene for Modul- og deltidsabonnementer udviser en faldende tendens. Denne udvikling skal nærmere analyseres.

Konkurrencedygtighed

Forlagsredaktionen forsøger i samråd med Grafisk sektion at finde den rigtige produktionsform for det enkelte produkt, således at produktet bliver konkurrencedygtigt hvad angår pris, kvalitet og produktionstid. Her har Forlagsredaktionen allerede taget mikrodatamater i brug, således at redigeringen af indekspublikationer er blevet rationaliseret. Hensigten med at gøre indekspublikationerne mere aktuelle er ikke opnået p.g.a. manglende produktionskapacitet.

Beslutningen om hvilket medie, publikationerne skal udkomme på, tages ud fra oplagstal, omfang og potentielle kunders maskinpark. Bibliotekscentralen producerer foreløbig på papir, mikrokort, mikrofilm og kassettebånd. Det er målet at også andre medier såsom kataloger på disketter vil finde vej til bibliotekerne.

Grafisk Sektion er Bibliotekscentralens producerende sektion og har ansvaret for, at den løbende produktion foregår inden for de frister, der er aftalt og til konkurrencedygtige priser.

Det tilstræbes, at så mange opgaver som muligt kan produceres i eget regie, men tekniske, økonomiske og tidsmæssige forhold inddrages i vurderingen, når beslutning om produktionssted træffes.

Sektionen råder over et sætteri, trykkeri og bogbinderi. Desuden er installeret en laserprinter, hvor driftsafviklingen foregår i samarbejde med Udviklingsafdelingen.

En stadig voksende del af den grafiske produktion foregår ved hjælp af edb-styrede rutiner. En del af det tekniske udstyr er forældet og der er en undersøgelse igang mellem Grafisk Sektion og Udviklingsafdelingen samt en grafisk konsulent om indkøb af nyt tidssvarende grafisk satsudstyr.

Der vil fortsat være behov for at råde over egne trykkerifaciliteter, fordi dette giver os mulighed for selv at prioritere og for at løse faste opgaver.

Tilrettelæggelse af arbejdet i Grafisk Sektion sker på baggrund af produktionsplanen, som udarbejdes af Forlagsredaktionen i tæt samarbejde med Grafisk Sektion.

Bibliotekscentralens konkurrencedygtighed på trykkeriopgaver i små og mellemstore formater vil blive søgt sikret i fremtiden gennem en planmæssig udskiftning af sektionens udstyr. Hvad angår store formater og oplag, forhandles en produktionsaftale for et helt år ad gangen med AiO.

Afdelingens opgaver

Biblioteksservice har til opgave at varetage Bibliotekscentralens salgs- og ekspeditionsfunktioner, herunder ordremodtagelse, lagerfunktioner og forsendelsesopgaver.

Biblioteksservice omfatter:

Salgs/Ordresektion
Ekspedition/Lager
Reception/Omstilling

Afdelingen som helhed

Foruden de serviceprægede funktioner har Biblioteksservice også i høj grad udviklet sig til at være en idegivende og initiativtagende afdeling, og afdelingen skal være et af bibliotekernes faste holdepunkter, når det gælder kontakten med og til Bibliotekscentralen og hermed bidrag til at understrege Bibliotekscentralens image som en åben og venlig, servicepræget virksomhed.

Direkte kundekontakt

De i 1986 påbegyndte besøg i bibliotekernes tekniske afdelinger, hvor hovedformålet har været at opsamle kritik og brugerønsker bør intensiveres i hele planperioden.

Grammofonplader/Kassettebånd

Udvælgelse af grammofonplader og kassettebånd er placeret under Bibliografisk Afdeling, mens den salgs-/distributionsmæssige side er placeret i Biblioteksservice. Det er Biblioteksservice' opgave at sikre så gode leverandøraftaler, herunder rabatter, som muligt. Afdelingen skal i samarbejde med leverandør og Bibliografisk Afdeling sikre, at Bibliotekscentralen er konkurrencedygtig m.h.t. priser, herunder at det nye medium Compact-disc i større udstrækning - med fordel - kan indkøbes i Bibliotekscentralen.

Der skal arbejdes på, at udstyret til plader og bånd bliver produceret i en hurtigere takt, således at vi bliver i stand til at levere 1 uge tidligere end tilfældet har været i 1986.

Nodeservice

Indbindings- og leveringsproceduren bør ske i en hurtigere takt - samtidig bør vi sikre stabile klargøringer til rimelige priser.

Distributionservice

I 1986 kan vi notere en lille indtægt på dette område. Efter at de fornødne edb-faciliteter er etableret, skal udbygningen af distributions servicen videreudvikles, dels med henblik på at sikre kontakten til en større kundegruppe. I forbindelse hermed vil vi foreslå en markedsføring til institutioner o.a.

Trykte kort

Afdelingen skal medvirke til, at alle uløste problemer der henstår - stabil kvalitet, korrekte leverancer m.m. - i forbindelse med trykte kort området, bliver prioriteret.

Dag til Dag service

I den resterende del af BC's kortekspedition er opstillet en UBIX kopimaskine - denne vil i planperioden kunne anvendes til kopiering af bibliotekernes egne katalogiseringer. Markedsføring foreslås - så snart vi har check på de traditionelle kortbestillinger. Også i forbindelse med BC's indvandrerservice skal disse faciliteter anvendes.

Udsalgsstand

I slutningen af 1986 etablerede vi den planlagte udsalgsstand. Hermed imødekommer vi mange besøgendes ønsker gående på køb af enkelt plakater o.a. De produkter, der tilbydes, må naturligvis aldrig få indflydelse på vore aktuelle tilbud, men må udelukkende omfatte produkter, som har været tilbudt tidligere, og heri må indgå en vurdering vedr. afgrænsning.

Selektering af adresser

Der er fra afdelingens side udarbejdet en kravspecifikation, gående på en større kontaktflade og med mulighed for at selektere adresser til forskellige målgrupper.

Rationaliseringsforanstaltninger

Det samlede områdes omkostninger skal gennem de nødvendige rationaliseringsinitiativer holdes mest muligt nede, samtidig med at serviceniveauet over for kunderne skal være det bedst mulige. Her vil der løbende være tale om at vurdere serviceniveauet i forhold til de faktiske omkostninger.

Konkret skal der opnås omkostningsbesparelser i forbindelse med forsendelse, fakturering, abonnementsstyring, indtastning af trykte kort.

Personalepolitik/uddannelse

Medarbejderne skal sikres bedst mulig information, ikke blot om, hvad der sker inden for deres eget område, men også om virksomhedens aktiviteter og produkter generelt.

Den ny teknologi, der allerede er kommet ind, repræsenterer en meget stor omvæltning, og det er bl.a. vigtigt, at medarbejderne uddannes videre inden for edb-teknologien.

For at opfylde de ønskede mål bl.a. med hensyn til rationalisering i forbindelse med fakturering og ordreindtastning (trykte kort) vil der være behov for en videreuddannelse i edb-rutiner, f.eks. HK's og andre relevante edb-kurser.

SALGS/ORDRESEKTIONEN

Fra januar 1987 overflyttedes faktureringsopgaverne for Nyt Dansk Litteraturselskab til Salgs/Ordresektionen.

Hermed er samtlige faktureringsfunktioner placeret under denne sektion.

Løbende opgaver:

Ordre/salg/fakturering af samtlige produkter, herunder abonnementer.

Noder.

Udenlandske bøger.

Lydbøger.

Plader og bånd.

Nyt Dansk Litteraturselskab.

Varevedligeholdelse, systemvedligeholdelse.

Opfølgning af leveringstidspunkter.

Lageroptællingslister.

Administration og udsendelse af frieksemplarer.

Kontrol og efterregning af leverandørfakturaer.

Kundeorientering i form af prislister, vareprøver m.v.

Indkøb fra de nordiske bibliotekscentraler.

Sektionen er ansvarlig for, at udsendelsesrytmen tilrettelægges i henhold til produktionsplanen.

Sektionen er ansvarlig for udarbejdelse af månedlige faktureringsoversigter i henhold til budget.

Sektionen er ansvarlig for rapportering af forsinkelser af enhver art. Sektionen rapporterer salgstal til de respektive ansvarsområder.

Oplagskontrol.

Styring/fakturering

For at effektivisere arbejdsgange arbejdes der stadig på at undgå dobbeltarbejde. Sektionen har derfor sammen med Forlagsredaktionen og Bibliotekscentralens Udviklingsafdeling drøftet muligheden for at det administrative system udnyttes bedre.

En rationalisering vil være mulig indenfor områderne vareoprettelse-/vedligeholdelse - grammofonplader - musikaler. Indenfor disse områder vil det være muligt at konvertere data fra de forskellige systemer.

Udover dette har vi videregivet og genfremsendt en del krav til systemet, som forventes opfyldt.

For at kunne yde en god kundeservice, vil vi bestræbe os på, at samtlige medarbejdere er inde i alle arbejdsområder i sektionen. Af den årsag vil arbejdsbeskrivelser for hvert område blive ajourført og udbygget, heraf vil fremgå den fulde ansvarsfordeling.

Samhørighed faktureringsdato - leveringsdato.

For at sikre at fakturadato ikke forældes i forhold til leveringstid, må der iværksættes systemer der kan forhindre at fakturaen udskrives og tildeles en dato der er forældet i forhold til leveringstidspunkt.

Trykte kort

For trykte kort området bør de uløste problemer der stadig er, sættes igang. Der er endnu opgaver, der ikke kan udføres på indtastningsterminalerne, bl.a. bestilling af kort til U-bøger, udstyr til AV m.v. Samt bestilling på gamle kortnumre. De resterende opgaver i Kortekspeditionen kan, når disse ting er på plads, afsluttes, og medarbejderen integreres i Ordre/Salgssektionen.

Friksemplarordningen

Bør vurderes og i den sammenhæng skal vi sikre at alle involverede parter indenfor de enkelte områder får det materiale der er nødvendigt og aftalt.

Kundeservice

Skal være med til at sikre, at BC kan fastholde og udbygge sit aktivitets og serviceniveau. Kundeservice skal sikre biblioteker og andre kunder lettilgængelig information, og skal desuden sikre eventuelle tilbagemeldinger til husets afdelinger.

EKSPEDITION/LAGER

Sektionen har ansvaret for samtlige forsendelses- og ekspeditionsopgaver for Bibliotekscentralen og skal sikre at samtlige udsendelser følger planlægningen fra Salgssektionen. Herunder har Ekspeditionen ansvaret for den ugentlige ekspedition og udsendelse af grammofonplader og bånd. Endvidere ligger alle forsendelsesopgaver vedrørende Nyt Dansk Litteraturselskab under denne sektion.

Distributionssektoren skal til stadighed vurdere mulighederne for en nedbringelse af antallet af forsendelsesenheder, således at omkostningerne, som indkalkuleres i Bibliotekscentralens salgspriser, holdes mest muligt nede. Det er vigtigt at gøre opmærksom på, at denne rationalisering som er udmøntet i stor udstrækning af SAMPAK til den enkelte kunde, ikke har haft negativ indflydelse på vores betjening af kundekredsen. Der er tale om en balance mellem rationelle procedurer og økonomi kombineret med, at servicen over for vore kunder ikke anfægtes.

Bibliotekscentralen er derfor også forpligtet til nøje at vurdere omkostninger inden for de forskellige distributionskanaler.

De sidste tre år har Bibliotekscentralen benyttet alternativ pakke/forsendelsesfirma for alle de forsendelser, der ikke indgår i kørselsordningen, fordi postvæsenets pakkeomkostninger for den samlede masse (brevforsendelser naturligvis undtaget) på årsbasis langt vil overstige den alternative pakketransport.

Der skal i de kommende år tages højde for nye opgaver både hvad angår lokaliteter og medarbejdere. Samtidig skal sektionen forberedes til en integrering af de resterende opgaver vedrørende trykte kort og seddelfortegnelser.

Ved indflytning i nye lokaler, skal rutiner, indretning og arbejdsfordelinger vurderes.

RECEPTION/OMSTILLING

Løbende opgaver:

Pasning af telefon for BC, BCI
Kontante ind- og udbetalinger BC, BCI.
Reception for BC, BCI - herunder modtagelse af gæster og mødedeltagere.
Diverse forefaldende arbejde.
A'jour-klip for BC.

Telefonomstillingens opgave er at grovsortere henvendelser til huset. På grund af de mange forskellige opgaver, der løses i Bibliotekscentralen, er det nødvendigt, at omstillingen er bemanded med faste veltrænede medarbejdere, som regelmæssigt skal briefes om husets indretning og opgaver.

Omstillingens/Receptionens medarbejdere skal løbende holdes orienteret om, hvad der foregår i huset. Efter behov, men mindst en gang om året skal medarbejderne have en mere udførlig orientering om husets opgaver og serviceområder. Desuden skal medarbejderne løbende have (og gøre sig bekendt med) de informations- og servicematerialer, der udsendes. F.eks. bc-information, servicebeskrivelser, årsberetninger o.lign.

Afdelingens opgaver

Konsulentttjenestens opgave er at kunne bistå institutioner, virksomheder, foreninger og andre, der har opbygget eller ønsker at etablere biblioteksfunktioner.

Konsulentttjenesten skal ses som et udtryk for bestræbelserne på at finde nye arbejdsopgaver, hvor BC's bibliografiske og biblioteksfaglige know-how udnyttes, og dermed nye kundegrupper og nye produkter. Konsulentttjenesten og produktudviklingen er derfor knyttet tæt sammen.

PRODUKTUDVIKLING

Inspirationen til nye produkter kommer dels fra bibliotekerne, dels fra medarbejderne. Ideerne drøftes igennem med de berørte parter, beskrives som projekter og optages på en liste over projekter.

Nogle projekter lader sig realisere relativt enkelt, mens andre må stille sig op i rækken af opgaver, der indgår i en fælles prioritering af Bibliotekscentralens ressourcer.

I nødvendigt omfang inddrages eksternt ekspertise, hvilket på samme tid bidrager til vores egen know-how.

Målet er her at komme til at råde over den fornødne specialviden og faglige styrke, så vi kan konkurrere med andre software-huse på dette område.

Gennem deltagelse i konferencer, besøg på messer og ved direkte kontakt til producenter og forhandlere opbygges der et kendskab til udviklingstendenserne, som skal videreformidles til hele institutionen.

En registrering af specielle artikler og produktbeskrivelser skal medvirke hertil. På længere sigt bør denne funktion indgå i vores egen biblioteksfunktion.

Nye produkter

I takt med at efterhånden alle materialekategorier er indlagt i BASIS, er mulighederne for at tilbyde specialudtræk til enkeltkunder blevet væsentligt forøget, og flere potentielle kunder vil kunne tilbydes individuelle løsninger, hvad enten der er tale om laserprint, fotosats eller andre medier.

En af fordelene ved vores tilbud vil være den ensartethed i registreringen, der ligger i BASIS, men samtidig kan det blive aktuelt med specielle registre (f.eks. noter) til de forskellige formål.

Når Artikelbasen foreligger i MARC-konverteret form, forventes det, at disse data kan udtrækkes og kombineres med data fra BASIS, og således danne grundlag for en nyhedsinformation henvendt til specielt interesserede.

Udviklingen af vores BC-deklarationer har allerede givet et salg til en kunde, der markedsfører publikationer til bibliotekerne, og der synes at være interesse fra flere forhandlere om at udnytte BC-data i deres egne markedsføring.

Der skal ske en intensivning af det opsøgende arbejde overfor katalogproducenter, informationscentre, institutioner m.m.

I markedsføringen indgår det nye BC-udviklede katalogprogrammel, som vil være produktionsklart primo 1988, som en væsentlig faktor, idet det vil give hidtil uanede muligheder for at tilbyde nye kunder fleksible og varierende katalogprodukter.

Den øgede anvendelse af mikrodatamater og dermed af disketter som lagermedium er udgangspunkt for overvejelser af tilbud om at løse produktionsopgaver på grundlag af levering af disketter. Her tænkes dels på lokale registre/bibliografier, men også på rapporter, årsberetninger o.l.

De nye kunder, vi får, bør kunne købe totalløsninger hos os.

Kombinationen af specialudtræk og laserprintningens muligheder skal udnyttes bedre. Her er først og fremmest behov for nogle standardløsninger til lay-out i sammenhæng med forbehandling af tekst.

Edb-programmel

Udviklingen af edb-programmer, der kan anvendes til generelle biblioteksformål vil blive fortsat, og i de fleste tilfælde må der påregnes udvikling af applikationer som tilpasses den enkelte kunde.

Generelt vil ressourcetrækket på programmering til nye og specielle opgaver blive større, fordi man i mange tilfælde kommer til at arbejde på kundens præmisser med krav om løsninger, der kan realiseres inden for en overskuelig tid.

Behovet for programudvikling vil i høj grad afhænge af konsulentttjenestens succes. Ud over det rent bibliografiske er administrative løsninger omkring f.eks. styring og budget væsentlige elementer, som kræver en tæt kontakt til nuværende biblioteksløsninger i alle sektorer for at kunne opbygge den tilstrækkelige know-how.

Omlægning af kendte produkter

Udviklingsarbejdet og teknologiske omlægninger af eksisterende produkter sker i de fleste tilfælde i et samarbejde mellem de produktansvarlige og Biblioteksudviklingsafdelingen.

Nogle ideer kan dog enten have et samspil med nye produkter eller være så komplekse, at der bliver tale om et projekt, hvor der indsættes særlige ressourcer til gennemførelsen i tæt samarbejde med de berørte medarbejdere.

Eksempler herpå er "Folkeskolens grundfortegnelse", AV-beskrivelserne og udlånsudstyr.

Datadistribution

Et hovedområde for en række initiativer er dataleverancer på disketter, magnetbånd og CD-ROM.

I forbindelse med brugen af programmet "BC-indkøb" er der i første omgang tilbudt dataleverance på disketter af "Folkeskolens grundfortegnelse", samtlige seddelfortegnelser og den egentlige "Dansk bogfortegnelse".

Imidlertid udgiver Bibliotekscentralen en række andre produkter, som kan karakteriseres ved at de er sammenstillet til særlige formål eller for særlige målgrupper.

Som eksempler kan nævnes indekspublikationer som "Dansk digtregister", "Dansk sangindeks", "Gør det selv-indeks" o.l., som indeholder oplysninger, der f.eks. ikke kan findes i BASIS. En anden type er udgivelser som "Læs om ..." og "De små spørger". Ved at udgive disse på disketter med tilhørende søgeprogrammer vil brugerne kunne få bedre søgeveje og nemmere kumuleringer - og i øvrigt selv kunne udbygge informationerne efter lokale behov.

I den forbindelse må det overvejes at overføre disse data til en RC-8000-datamat i Bibliotekscentralen, hvorved produktionen vil kunne lettes, men dertil kommer, at det vil være muligt at åbne for en on-line-adgang til disse data.

Med en etableret on-line-adgang vil der være mulighed for at indgå samarbejde med andre producenter af kataloger eller mindre biblioteker, som kunne udnytte fællesfaciliteter. En oplagt opgave ville være at indlægge de lokalhistoriske bibliografier i en sådan søgebase.

Også egentlig fuldtekst-base, hvorfra bibliotekerne kunne trække f.eks. forfatterportrætter, lektøruddtalelser o.l. kunne tænkes.

Hvis Bibliotekscentralen skal manifestere sig som informationsleverandør, må organisationen gå helhjertet ind i opgaven ved at stille de nødvendige ressourcer til rådighed. Det første år vil være væsentligt for at opbygge en troværdighed til vores evner og kunnen, herunder også leveringspræcision.

KONSULENTTJENESTEN

Konsulentttjenesten rådgiver om:

- opbygning af biblioteker/databaser
- anvendelse af mikrodatamater i forbindelse med biblioteks-funktioner
- markedsfører programmell

Introduktionen i 1986 af Bibliotekscentralens første egne mikrodatamatprogrammer har dels betydet, at Bibliotekscentra-len nu kan tilbyde konkrete løsninger som baggrund for konsulentvirksomheden, dels at der er et udgangspunkt for en videreudvikling i takt med nye erkendte behov.

Med et tilbud om indkøbssystem, biblioteksprogrammell og tidsskriftsstyring er der grundlag for en mere direkte markedsføring over for nye kundeemner. Målet er at gøre Bibliotekscentralen til den naturlige samarbejdspartner og konsulent, når det drejer sig om oprettelse og løsning af biblioteksfunktioner.

For selv at kunne følge med og yde rådgivning omkring mikrodatamatløsninger vil der fortsat blive foretaget aftestning af standardsoftware med henblik på anvendelse i biblioteksmiljøer. Dette vurderingsarbejde sker i samarbejde med Biblioteksudviklingsafdelingen, men også Forskningsbi-bliotekernes Edb-kontor og Danmarks Biblioteksskole ønskes inddraget i arbejdet.

I forbindelse med markedsføringen udarbejdes en plan for det enkelte års påtænkte aktiviteter.

Ud over udsendelse af produktbeskrivelser, skal det sikres, at henvendelser følges op gennem personlig kontakt potentielle kunder kontaktes personligt pr. telefon eller besøg for at få afklaret konkrete behov.

Til dette formål vil der blive oprette et specielt adresseregister, som kan vedligeholdes af konsulentttjenesten, og som skal gøre det muligt at drive direct-mail og følge bedre op på kunder, og potentielle kundegrupper.

En del af markedsføringen kan tænkes at ske i samarbejde med de enkelte biblioteker, som er interesseret i snævrere kontakt med erhvervslivet. Ved lokale arrangementer om "Data i din virksomhed" kunne vores bidrag netop være at fortælle om adgang til vores data og muligheden for specialtilbud.

Der må lægges **mange** kræfter i det opsøgende arbejde og i drøftelse af konkrete muligheder med enkelte kunder. Det må også konstateres, at beslutningsfasen fra projektbeskrivelse til "grønt lys" kan være ganske langtrukken.